

Ikt. sz.: MB/117-1/2012.

MB-32/2012. sz. ülés
(MB-80/2010-2014. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Mezőgazdasági bizottságának**
2012. október 15-én, hétfőn, 11 óra 4 perckor
a Képviselői Irodaház V. emelet 515. számú tanácstermében
megtartott üléséről

---

*A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	3
Az ülés résztvevői	4
Elnöki bevezető, a napirend elfogadása	5
A kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló T/8286. számú törvényjavaslat	5
<i>A bizottság feladatkörébe tartozó módosító javaslatok megvitatása</i>	5
Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita: A szakmaközi szervezetekről és az agrárpiaci szabályozás egyes kérdéseiről szóló 2012. évi CXXVIII. törvény módosításáról szóló T/8679. számú törvényjavaslat	A 9
<i>Pócs János (Fidesz) szóbeli kiegészítése</i>	9
<i>Dr. Andréka Tamás (Vidékfejlesztési Minisztérium) véleménynyilvánítása</i>	9
<i>Kérdések, válaszok, hozzászólások</i>	10
<i>Szavazás a tárgysorozatba-vételről</i>	13
<i>Szavazás az általános vitára való alkalmasságról</i>	13
<i>A bizottsági előadó kijelölése</i>	14
Tájékoztató a sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedésekről	14
<i>Dr. Feldman Zsolt (Vidékfejlesztési Minisztérium) tájékoztatója</i>	14
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	20
<i>Dr. Feldman Zsolt (Vidékfejlesztési Minisztérium) válaszai, reflexiói</i>	28
Egyebek	31

Napirendi javaslat

1. A kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/8286. szám)

2. Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita:
A szakmaközi szervezetekről és az agrárpiaci szabályozás egyes kérdéseiről szóló 2012. évi CXXVIII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/8679. szám)
(Pócs János (Fidesz) képviselő önálló indítványa)

3. Tájékoztató a sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedésekről
Előadó:
Dr. Feldman Zsolt, az agrárgazdaságért felelős vidékfejlesztési minisztériumi helyettes államtitkár

4. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Horváth István** (Fidesz), a bizottság alelnöke

Gógös Zoltán (MSZP), a bizottság alelnöke
Dr. Ángyán József (Fidesz)
Balogh József (Fidesz)
Farkas Sándor (Fidesz)
Obreczán Ferenc (Fidesz)
Dr. Ódor Ferenc (Fidesz)
Patay Vilmos (Fidesz)
Pócs János (Fidesz)
Sáringer-Kenyeres Tamás (KDNP)
Varga Géza (Jobbik)
Z. Kárpát Dániel (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Font Sándor (Fidesz) Horváth Istvánnak (Fidesz)
Dr. Ángyán József (Fidesz) távollétében Patay Vilmosnak (Fidesz)
Gyórfy Balázs (Fidesz) Pócs Jánosnak (Fidesz)
Hanó Miklós (Fidesz) Balogh Józsefnek (Fidesz)
Jakab István (Fidesz) Obreczán Ferencnek (Fidesz)
Tiffán Zsolt (Fidesz) Sáringer-Kenyeres Tamásnak (KDNP)
Harangozó Gábor (MSZP) Gógös Zoltánnak (MSZP)
Magyar Zoltán (Jobbik) Z. Kárpát Dánielnek (Jobbik)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Feldman Zsolt helyettes államtitkár (Vidékfejlesztési Minisztérium)
Tóthné dr. Jászai Mária főosztályvezető-helyettes (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)
Dr. Andréka Tamás főosztályvezető-helyettes (Vidékfejlesztési Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 11 óra 4 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

HORVÁTH ISTVÁN (Fidesz), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: Szép jó reggelt kívánok! Nagy szeretettel és tisztelettel köszöntöm a bizottság megjelent tagjait, kollégáinkat, vendégeinket és minden kedves érdeklődőt a mai bizottsági ülésen! Font Sándor elnök úrnak egyéb szakmai elfoglaltsága van, elképzelhető, hogy csatlakozik majd a bizottság üléséhez, de ameddig ő nincs, addig én próbálom meg őt helyettesíteni. Minden képviselőtársam megkapta a meghívóban szereplő napirendi pontokat. Meg szeretném kérdezni, hogy a napirendhez van-e javaslat vagy észrevétel. *(Senki nem jelentkezik.)* Amennyiben nincs, akkor szavazzunk a napirend elfogadásáról! Aki a napirenddel egyetért, kérem, igennel szavazzon. *(Szavazás.)* Köszönöm szépen, egyhangúlag elfogadtuk. Közben megállapítom, hogy a bizottság határozatképes.

A kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló T/8286. számú törvényjavaslat

A bizottság feladatkörébe tartozó módosító javaslatok megvitatása

Első napirendi pontunk a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló törvényjavaslat. Itt a bizottság feladatkörébe tartozó módosító javaslatok megvitatásáról lesz szó. Nagy szeretettel köszöntöm Tóthné dr. Jászai Mária főosztályvezető-helyettes asszonyt, aki részt vesz ennek a napirendi pontnak a tárgyalásán! Kollégáink jelezték, hogy elképzelhető, hogy az elnök úr javaslatára is érkezik a napirendi pont tárgyalásához egy módosító. *(Borbás Zoltánnak:)* Zoli, megvan? *(Borbás Zoltán jelzésére:)* Már megérkezett. Akkor képviselőtársaimnak ki lesz osztva egy bizottsági módosító javaslat, amely a Natura 2000-es területekre vonatkozik. Amíg ezeket megkapjátok, megkapják és áttekintik, addig vegyük át a módosító javaslatokat!

Elsőként Magyar Zoltán képviselőtársunk módosító javaslatát tárgyaljuk, amely az 1. számú az ajánlástervezetben. Szeretném megkérdezni a tárca képviselőjét, hogy a módosító javaslatot támogatja-e.

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): *(Hangosítás nélkül:)* Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Kormányálláspontot szeretnék ismertetni... *(Közbeszólások: Mikrofon!)* Az ajánlások...

ELNÖK: Legyen szíves a mikrofont bekapcsolni! Köszönöm.

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Az ajánlás 1. pontjánál a kormány nem támogatja a javaslatot.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e kérdés? *(Varga Géza: Indoklást kérünk szépen.)* Varga Géza indoklást kér.

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Úgy gondoljuk, hogy egy-egy beruházás esetében az ingatlanoknak oly nagy számára tekintettel olyan sok egyeztetés hárul a kisajátítást kérő és a tulajdonosok elé, ami lehetetlenné teszi, hogy háromhavonta újra ajánlatokat tegyenek, tehát újra vételi ajánlatot fogalmazzanak új tartalommal a kisajátítást kérők. Erre semmi szükség, és ennek nincsen is indoka. Úgy gondoljuk, hogy az egy év megfelelő időtartam ilyen nagy, esetenként igen nagy

ingatlanmennyiség esetén, és azt is gondoljuk, hogy egy év alatt nem változnak annyit az ingatlanárak, hogy ezt túlzó időtartamnak lehessen tekinteni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Más hozzászólási igényt nem látok, szavazzunk a módosító javaslatról! Aki azzal egyetért, kérem, igennel szavazzon. *(Szavazás.)* Egyharmadot sem kapott a javaslat.

A következő a 2. pont, dr. Aradszki András képviselő úr javaslata. Mi a kormányálláspont?

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): A kormány támogatja.

ELNÖK: A kormány támogatja. A bizottság szavaz róla. Aki támogatja, kérem, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Egyhangúlag támogatja a bizottság.

A következő a 3. pont, amely szintén dr. Aradszki András képviselő úr javaslata. Mi a kormányálláspont?

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): A kormány nem támogatja.

ELNÖK: A kormány ezt nem támogatja. Van-e kérdés, észrevétel? *(Senki nem jelentkezik.)* Nincs. Szavazzunk! Ki támogatja a javaslatot? *(Szavazás.)* Egyharmadot sem kapott a javaslat.

A következő a 4-es, Bödecs Barna és dr. Staudt Gábor képviselő urak javaslata. Mi a kormányálláspont?

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): A kormány nem támogatja. *(Varga Géza: Indoklást kérek.)*

ELNÖK: Varga képviselő úr indoklást kér.

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Kettéválasztanám a javaslatot. A javaslat első fele a tevékenység türésére vonatkozik. Úgy érezzük, hogy itt a tartalom egy kapcsolódó módosító indítvánnyal támogatható lenne, amikor nem a tevékenység folytatója vagy annak eltűrője szerepel a szövegben, hanem egyáltalán a tevékenység folytatása. Tehát olyan mértékig, hogy össze nem egyeztethető tevékenység folyik, és akkor nem lenne a szövegben benne, hogy ki részéről, ki folytatja, ki tűri, ez a fele támogatható lenne egy ilyen irányú kapcsolódó módosító indítvánnyal. Viszont a javaslat második felét - amely az „elpusztulást eredményezheti” - illeti, azért nem támogatjuk, mert a kisajátítás mint legvégső eszköz alkalmazása esetén egy ilyen esetlegesség fennállása kevés ahhoz, hogy végső soron egy ilyen tulajdonelvonást eredményező intézkedést megtehessünk. Az „eredményezi” fordulat tehát nem váltható ki egy ennél enyhébb és esetlegességet magában hordozó tartalommal.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e még kérdés vagy észrevétel? *(Senki nem jelentkezik.)* Nem látok ilyet. Szavazzunk a módosító javaslatról! Ki ért azzal egyet? *(Szavazás.)* Egyharmadot sem kapott a bizottságtól.

A következő az 5. pont, Szilágyi Péter és dr. Schiffer András képviselő urak javaslata. Mi a kormányálláspont?

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): A kormány nem támogatja.

ELNÖK: Kérdést, észrevétel (*Senki nem jelentkezik.*) nem látok, szavazzunk a módosításról! Ki támogatja a módosítást? (*Szavazás.*) Egyharmadot sem kapott.

A következő a 6. pont, dr. Schiffer András és Szilágyi László képviselők javaslata. Mi a kormányálláspont?

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): A kormány nem támogatja.

ELNÖK: Ezt nem támogatja. Kérdést, észrevételt (*Senki nem jelentkezik.*) nem látok, szavazunk róla. Ki támogatja a módosítást? (*Szavazás.*) Egyharmadot sem kapott.

A következő a 7. pont, Szabó Imre javaslata. Mi a kormányálláspont?

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): A kormány nem támogatja.

ELNÖK: A kormány nem támogatja. Kérdést, észrevételt (*Senki nem jelentkezik.*) nem látok, szavazzunk róla! (*Szavazás.*) Egyharmadot sem kapott a bizottság részéről.

A következő a 9. pont, Magyar Zoltán képviselőtársunk javaslata. A kormányálláspontot kérjük.

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): A kormány nem támogatja. (*Varga Géza: Indoklást kérünk.*)

ELNÖK: Indoklást szeretnének kérni a képviselő urak.

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): A vízjogi létesítési engedély az építési engedélyek egyik fajtája, tehát amikor építési engedélyről beszélünk, akkor ebben benne van a vízi létesítmények tekintetben kiadandó vízjogi létesítési engedély mint építésiengedély-fajta. Azon kívül hogyha különálló értelmezést adnánk ennek a fogalomnak, bár, ahogy hangoztattam, nincsen ennek a fogalomnak külön tartalma, a vízjogi létesítmények esetében a létesítéshez mindig kell a tulajdonjog igazolása, itt tehát nem fordulhat elő az az esetkör, hogy előbb megtörténik a kisajátítás, mintsem utána a tulajdonjogi vonatkozások igazolása..., illetve nem a kisajátítás, hanem az engedély megadása, mint a tulajdonviszonyok igazolása. Építési engedélynél, tehát nem vízjogi létesítési engedélynél előfordul, tehát autópálya-építéseknél van arra példa, hogy az építési engedély kiadása azt megelőzően megtörténik, mintsem hogy a terület tulajdonjogát, kezelési jogát bizonyítaná a beruházó.

ELNÖK: Köszönöm szépen az indoklást. Egyéb észrevételt, hozzászólást (*Senki nem jelentkezik.*) nem látok, szavazzunk a módosításról! Aki egyetért vele, az, kérem, szavazzon! (*Szavazás.*) Egyharmadot sem kapott a javaslat.

Továbbmegyünk, a 11. javaslat következik, amely Szabó Rebeka és dr. Schiffer András képviselők módosítása. Mi a kormányálláspont?

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): A kormány nem támogatja.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdést, észrevételt (*Senki nem jelentkezik.*) nem látok, szavazzunk! Ki támogatja a módosítást? (*Szavazás.*) Egyharmadot sem kapott a javaslat.

A következő a 12. pont, dr. Molnár Attila képviselő úr javaslata. Mi a kormányálláspont?

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): A kormány támogatja.

ELNÖK: A kormány támogatja. Kérdést, észrevételt (*Senki nem jelentkezik.*) nem látok, szavazzunk a módosító javaslatról! Ki támogatja a módosítót? (*Szavazás.*) A bizottság támogatja a módosítást. Köszönöm szépen.

A 13. pont következik, Szilágyi László és dr. Schiffer András javaslata. Mi a kormányálláspont?

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): A kormány nem támogatja.

ELNÖK: A kormány nem támogatja. Kérdést, észrevételt (*Senki nem jelentkezik.*) nem látok, szavazzunk! Ki támogatja? (*Szavazás.*) Egyharmadot sem kapott a módosító javaslat.

A következő a 14. pont, Szilágyi László és dr. Schiffer András képviselő urak javaslata. Mi a kormányálláspont?

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): A kormány nem támogatja.

ELNÖK: A kormány nem támogatja. Kérdést, észrevételt (*Senki nem jelentkezik.*) nem látok, szavazzunk! Ki támogatja? (*Szavazás.*) A módosító javaslat egyharmadot sem kapott a bizottságtól.

Következik a 28. pont, Gögös Zoltán képviselő úr módosító javaslata. Mi a kormányálláspont?

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): A 28-ast a kormány nem támogatja.

ELNÖK: A kormány nem támogatja. (*Gögös Zoltán: Szomorú vagyok.*) Kérsz indoklást? (*Gögös Zoltán: Nem.*) Nem kér indoklást a képviselő úr. Szavazzunk! Ki az, aki támogatja? (*Szavazás.*) Egyharmadot sem kapott a javaslat.

A következő a 29. pont, dr. Molnár Attila képviselő úr módosító javaslata. Mi a kormányálláspont?

TÓTHNÉ DR. JÁSZAI MÁRIA (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): A kormány támogatja.

ELNÖK: A kormány támogatja. Van-e kérdés, észrevétel? (*Senki nem jelentkezik.*) Nincs. Szavazzunk! Aki támogatja, kézfeltartással jelezze! (*Szavazás.*) A bizottság támogatja.

Közben bekerült tehát egy bizottsági módosító javaslat, amely most kiosztásra került tisztelt képviselőtársaimnak. Igazából ez a módosító javaslat azt szolgálja, hogy három helyen a természetvédelmi területek kisajátítása esetén a Natura 2000-es területekre ne vonatkozhasson automatikusan egy általános kisajátítási szabály. Amikor az általános vitára való alkalmasság volt a téma a bizottsági ülésen, akkor ez több bizottsági tag részéről

felmerült, és ezt próbálta a szakma összefoglalóként mint módosító javaslatot elének tenni. Az előterjesztő nyilván nem tud kormányálláspontot mondani, hiszen ez most lett kiosztva. Ezzel kapcsolatosan van-e a bizottság tagjainak kérdése vagy észrevétele? *(Senki nem jelentkezik.)* Nincs. Javaslom, hogy támogassuk azt, hogy a Natura 2000-es területekre ne vonatkozzon automatikusan ez a kisajátítás. Aki ezzel egyetért, kérem, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* A bizottság nagytöbbsége támogatja. Köszönöm szépen a módosító javaslatot, és akkor majd meglátjuk a későbbieket. Köszönöm szépen az előadónak.

Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita:

A szakmaközi szervezetekről és az agrárpiaci szabályozás egyes kérdéseiről szóló 2012. évi CXXVIII. törvény módosításáról szóló T/8679. számú törvényjavaslat

Rá is térünk a 2. napirendi pontra, amely a döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, illetve az általános vitára való alkalmasságról: a szakmaközi szervezetekről és az agrárpiaci szabályozás kérdéseiről szóló 2012. évi CXXVIII. törvény módosításáról szóló T/8679. számú törvényjavaslat, beterjesztés, amely Pócs János képviselő úr indítványa. Először is szeretném megkérdezni a képviselő urat, hogy ki kívánja-e egészíteni szóban is az előterjesztését. Parancsoljon!

Pócs János (Fidesz) szóbeli kiegészítése

PÓCS JÁNOS (Fidesz): Köszönöm szépen. Tisztelt Képviselőtársaim! Úgy gondolom, hogy a rendszerváltás óta még soha nem történtek olyan intézkedések, amelyek az agrárium védelméről szóltak volna olyan tekintetben, mint a tisztességtelen piaci magatartást tiltó törvény, valamint az az előterjesztés, amely most előttünk áll. Talán nem is volt annyira indokolt, mint most, hiszen minden gazdasági válságban a belső fogyasztás fellendítése a legfontosabb, és ez egy előttünk fekvő lehetőség, hogy amit a magyar emberek meg tudnak termelni, azt Magyarországon el is tudják adni. Folyamatosan tapasztalhatjuk, hogy az országban az ágazat minden területén évről évre csökken a termelési kedv és a megélhetési lehetőség, ami elsősorban annak köszönhető, hogy az agrárium résztvevői nem élveztek megfelelő védeltséget. Egészen biztosak lehetünk abban, hogy egy országhoz képest sem próbáltak a magyar termelők dupla vagy nagyobb árrésre szert tenni, mint bárhol a környező országokban, viszont bárhol a környező országokban megvonták annak a lehetőségét vagy a bújtatott támogatását az olcsó terméknél, hogy az árral egyenes arányban egy silány minőség olcsó áron bekerüljön az országba, és ezzel ellehetetlenítse a magyar termelőket.

Meggyőződésem, hogy ez az előterjesztés, amelynek kapcsán a lehetőség, hogy él vele vagy nem él vele, a miniszter, a mindenkori miniszter kezében van, a tisztességtelen piaci magatartást tiltó törvény kiegészítéseként jelentős mértékben az agráriumból élő termelők érdekét fogja képviselni, védeni. Ezek jegyében kérem tisztelettel képviselőtársaim támogatását. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen képviselőtársamnak a szóbeli kiegészítést. Nagy szeretettel köszöntöm dr. Andréka Tamás főosztályvezető-helyettes urat. Szeretném megkérdezni, hogy a tárca részéről kívánja-e kiegészíteni az előterjesztést.

Dr. Andréka Tamás (Vidékfejlesztési Minisztérium) véleménynyilvánítása

DR. ANDRÉKA TAMÁS (Vidékfejlesztési Minisztérium): Köszönöm szépen, elnök úr. Kormányálláspontot nem tudok képviselni, csak a minisztérium véleményét. A minisztérium támogatja a törvényjavaslat általános vitára bocsátását. Ahogy a képviselő úr elmondta, a mezőgazdaság vonatkozásában sajnos a versenyjogi szabályozás nem tartalmaz

ágazatspecifikus megítélésre lehetőséget adó szempontrendszer, holott a mezőgazdaság - csak egy dolgot kiemelve - az időjárási kockázatok miatt igen sajátos helyzetben van, a mezőgazdaságban dolgozó szereplők együttműködése éppen erre való tekintettel más megítélés alá kell hogy essen, mint a gazdaság más ágazatainak a vonatkozásában. Erre tekintettel támogatjuk a törvényjavaslat általános vitára bocsátását és majd elfogadását. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen a főosztályvezető-helyettes úr szóbeli kiegészítését, illetve a tárca véleményének az ismertetését.

A bizottság tagjaié a szó. Van-e kérdés, észrevétel? *(Jelzésre:)* Gögös Zoltán képviselő úr!

Kérdések, válaszok, hozzászólások

GÖGÖS ZOLTÁN (MSZP): Köszönöm a szót, elnök úr. Azzal nem kívánok vitatkozni, hogy a mezőgazdaság elég speciális helyzetben van, és ez igaz lehet akár a versenyjogra is, de én attól nagyon óvnám magunkat, hogy minden olyan, - hogy mondjam? - az ágazatot vezető tisztségviselők által elkövetett hiba után törvényt módosítsunk. Ugyanis ennek a törvényjavaslatnak az a legnagyobb baja, ami egyébként általában nem is illik a jogalkotásban, hogy folyamatban lévő ügyekben is, megismételt eljárásban is alkalmazni kell. Ezért lóg ki a lóláb ennél a törvényjavaslatnál, többek között ezért. Ugyanis itt történt egy ügy, ami erősen vitatható az akkori versenyjogi szabályok szerint, és most arról van szó, hogy a szerecsenmosdatást valamilyen módon el kell végezni; az meg külön pikáns, hogy pont az egyik érintettje, vagy aki szintén benne volt az akkori kartellezésben vagy nem kartellezésben - ezt majd a Versenyhivatal eldönti -, ennek a benyújtója. Ez nem jó gyakorlat, képviselőtársaim, ez nem normális gyakorlat.

Ráadásul ezzel a szabadsággal, amit ebben az ágazatban most a miniszter kap, nagyon vissza lehet élni, ugyanis ebben van egy nagyon kemény gumiszabály: mi az, hogy méltányolható jövedelem? Valaki meg tudja azt nekem mondani, hogy mi a méltányolható jövedelem? Meg is kérdezném majd az előterjesztőt, hogy mennyi volt a 100 forintos fogyasztói ár mellett a dinnye termelői felvásárlási ára mondjuk augusztus végén. 26 forint - mert én erről tudok -, meg 30? Megvolt ott a jövedelem? Nem volt meg a jövedelem? Én ezt egy életveszélyes történetnek tartom. Ezzel nagyon-nagyon vissza lehet élni.

Én úgy gondolom, hogy lehet speciális szabályokat hozni az ágazatra, sőt kell is, de nem ilyen módon, hogy mondjuk azt mondjuk, hogy a versenyjog az agráriumnál meg az agrártermékeknél nem él. Itt 10 millió fogyasztó érdekét kell alapvetően néznünk. Igaz, hogy egy szakbizottságban nehezebb ez a kérdés, mert erre majd azt lehet mondani demagóg módon, hogy valaki szembemegy a termelőkkel, de itt nem erről van szó, itt a termelőknek igazából abból az ügyből se nagyon volt haszna, meg semmi ilyen ügyből nincsen haszna, sőt kiszolgáltatott helyzetbe kerülhetnek ők is. Én tehát nagyon óvatos lennék ezzel.

Mi az eredeti törvényt sem támogattuk, amely az egész szakmaközi szervezeti rendszerről szólt, mert azt gondoltuk, hogy az uniós szabályok még nem érettek arra, hogy ez Magyarországon teljes körben legyen - túl vagyunk rajta, sokan megkapták a partneri elismerést is a minisztertől. Én óvnám magunkat az ilyen típusú jogalkotástól, főleg visszamenőleges hatállyal. Erre majd kérnék is indoklást, hogy ez a visszamenőleges hatály miért kell. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Vannak-e további hozzászólások? *(Nincs jelzés.)* Akkor Pócs János képviselő úrnak adom meg a szót.

PÓCS JÁNOS (Fidesz): Gógös képviselő úr érvei, és ha visszatekintünk két évtizedre, úgy rendesen alátámasztja, hogy a mezőgazdaság és a mezőgazdaságból élő emberek ennek a szemléletnek köszönhetően vannak ott, ahol vannak. Én nem szeretnék kitérni a dinnyeágazatra, azért, mert érintettje vagyok, de ez nem csak a dinnyéről szól, ez az egész mezőgazdaságról szól, egyáltalán nem csak dinnyéről szól. A dinnyeakciókban részt vettem, azért vettem részt benne, mert a munkámból kifolyólag a nagybani piacnak minden zezzugát ismerem, de egyáltalán nem arról szól a fáma, hogy a saját érdekeket védeném. Úgy gondolom, hogy a Mezőgazdasági bizottságban dolgozó embereknek, képviselőknek az a kötelességük, hogy a mezőgazdaságból élők megélhetését védjék. Annyit azonban - mégiscsak érintettjeként - szeretnék elmondani a dinnyével kapcsolatban, hogy valamikor ebben az országban 14 ezer hektár dinnye volt. Ennek a szemléletnek köszönhetően, amit a képviselő úr elmondott, ennek a szemléletnek köszönhetően van most 4 ezer, és van egy bizonyos holtponthoz a mezőgazdaságban és az árutermelésben, amikor átbillenünk azon a ponton, hogy a kevés is sok, mert nem tudunk hozzá megfelelő piacot biztosítani.

Akkor néhány érvet kiemelve:

Folyamatban lévő ügyben miért van erre szükség? Pontosan a mezőgazdaság területén kell ez. Ez nem az ipar, ahol meg lehet tervezni, hogy mikor miből mennyit fogunk termelni, ez az időjárás viszonyosságaitól függ. Bármilyen kultúráról beszélünk, a szezon előtt még nem tudjuk megmondani, hogy két hét múlva abból kevés lesz-e, vagy túlkínálat lesz-e, mert ezt nagyon jelentős mértékben az időjárás fogja eldönteni.

A méltányolható jövedelem, mint jelent a méltányolható jövedelem? (*Gógös Zoltán: Igen, azt tudni kell!*) Képviselő úr, azt jelenti, amit az elmúlt évek során sikerült elérni a mezőgazdaságban: hogy abbahagyták, és azért hagyták abba, mert nem volt meg a méltányolható jövedelem, veszteséget termeltek. Önnek, aki a mezőgazdaságot és a mezőgazdaságból élőkét jól kell hogy ismerje, tudnia kell, hogy a magyar ember a nulláért is dolgozik, éveken át is dolgozik a nulláért. Folyamatosan veszteséget termeltünk, veszteséget értünk el, pontosan ennek a szemléletnek köszönhetően értünk el veszteséget; annak a szemléletnek köszönhetően értünk el veszteséget, amit ön itt is megfogalmazott, hogy 10 millió fogyasztó érdekét kell védeni.

Egy bibliai idézettel élve: ha valaki megfogja az eke szarvát, az hátra ne nézzen. Azért mégis hátra kell nézni. Amikor önök átvették a kormányrudat, sehol Európában nem nyíltak úgy, tömegével multiáruházak, mint az önök keze alatt. Ezt csak úgy melleleg jegyzem meg, mert annak idején ezt nagyon jól megfigyeltem: ahol MSZP-s polgármester volt, ott biztosan nyílt valami Lidl-féle. (*Gógös Zoltán: Meg ahol fideszes volt, ott is!*) Én kiemelem azt, amit az előbb elmondtam.

Jól hangzik egy kampányban, hogy 10 millió fogyasztó érdekét kell védeni, csak ez a kör egyszer bezárul. És most itt tartunk: a kör bezárult. A fogyasztóknak nincs miből bemenniük a Lidlbe, meg az egyéb, olcsó terméket előállító multiáruházba, nincs miből bemenniük, mert hiányzik az a szemlélet, hogy amit Magyarországon meg tudunk termelni, az nekem, a családomnak, az unokámnak, a szomszédomnak, a keresztgyerekemnek munkahelyet termel. Ezért szűnt meg Magyarországon a jószágértartás, mondjuk a cukorréparól már nem is beszélve. Ez egy populista érvelés tehát, hogy 10 millió fogyasztó érdekét kell védeni, a 10 millió fogyasztónak előbb-utóbb nem lesz miből bemenni, és az olcsó terméket megvenni, mert az ő érdeke és az ő zsebe azt kívánja, hogy olcsó terméket tegyünk az asztalára. Ezért kell védeni a termelőket, mert a magyar termelő Magyarországon fog munkahelyet teremteni, Magyarországon fog adót fizetni. Amit önök képviseltek a 10 millió fogyasztó érdekében, ahogy a kamionnal behozták az olcsó, bizonytalan eredetű, olcsó élelmiszereket, azzal a kamionnal átvitt értelemben ki is vitték a magyar emberek pénzét. Ez a törvényjavaslat ezt védi, azt erősíti, hogy mint az étlapot ne jobbról balra olvassuk, hanem balról jobbra, teremtsük meg annak a lehetőségét, hogy megérje Magyarországon sertést

tartani és zöldséget és egyéb élelmiszeripari terméket előállítani. Akkor majd lesz az embereknek miből bemenni a boltba, és megvenni egy drágább élelmiszert. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e még hozzászólás? *(Jelzésre:)* Második körben Gőgös Zoltán.

GÖGÖS ZOLTÁN (MSZP): Egy: nem kaptam választ, hogy mennyi volt a termelői felvásárlási ár, pedig a képviselő úrnak ezt nyilván tudnia kell. És továbbra is állítom, hogy ez nem a termelőket védte, és ez sem a termelőket védi. Ez egyszerűen magasan tartott egy árat, egy fogyasztói árat, úgy, hogy egyébként a termelői ár meg semmivel nem volt több, mint a megelőző évben. Ez tehát nem volt egy jó ötlet.

A másik, hogy ugyanezeket halljuk mindig a borászoktól is, hogy miért van import bor, meg miért jön be az olcsó olasz bor. És amikor egy kicsit belenézünk a dologba, akkor látjuk, hogy a magyar borászok egy része hozza be az olcsó import bort, és hozza forgalomba, időnként még magyar terméként is. Ők általában megbuknak, hál' istennek, most már az új szabályozás miatt, de, képviselő úr, én egy deka import árut Magyarországra soha be nem hoztam, de elég sok disznót meg tejet adtam a magyar fogyasztóknak. Úgyhogy a dinnyetermelőknél is azt kellene majd megnézni, hogy kik azok az importőrök, akik mondjuk nyomják lefelé az árat, már úgy értem, hogy külföldi dinnyével - nyilván azok, akiknek megvannak a piaci kapcsolataik. Ezek nem külső szereplők, képviselő úr. Én úgy tudom, ön is hozott be olasz dinnyét például. Nem tudom, hogy feltüntette-e rajta, hogy az nem magyar termék, lehet, hogy fel, ezt most nem vonom kétségbe, csak ezt kellene most már tisztán látni, hogy a termelőkkel nem a nagy áruházak vannak kapcsolatban, hanem mindig van egy közbülső szereplő, aki ezt az ellentételezést megcsinálja, ők meg nyilván attól veszik meg, aki olcsóbban adja, azért, hogy olcsóbban tudják adni a fogyasztóknak. Itt kellene tehát a fejekben rendet rakni, hogy saját magunknak ne csináljunk konkurenciát. Mi nem csináltunk konkurenciát senkinek, én személy szerint biztosan nem. Tehát eléggé gyenge az a védekezés, amit hallunk, és továbbra is állítom, hogy egy parlament nem hozhat visszamenőlegesen jogszabályokat, nincs ilyen. Mert akkor mindent lehet csinálni ma Magyarországon, ha kormányzati szereplő csinálja, következmény nélkül, bármit, mert akkor hozok rá két hónap múlva egy törvényt, hogy az az ügy nem ügy. Itt erről van szó, semmi másról.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Pócs János képviselő úrnak adom meg a szót.

PÓCS JÁNOS (Fidesz): Képviselő úr, abból a szempontból rossz lóra tett, hogy valóban érintettje vagyok a kertészeti termékeknek, és jól is ismerem. A konkrét kérdésre visszatérve, hogy mennyi volt a felvásárlási ár: az elmúlt nyolc évben - és nem szívesen beszélnek csak a dinnyéről, hangsúlyozom, ez nem a dinnyéről szól, hanem az egész mezőgazdasági vertikumról -, az elmúlt évek során 12-től 18 forintig volt az a termelői felvásárlási ár, amit a termelőknek kifizettek, erre jött ár a szállítási eszköz, a csomagolás meg az egyéb költségek. Idén nem volt 35 és 40 forint alatt, ennek az intézkedésnek köszönhetően nem volt 35 és 40 forint alatt. Lehet vitatkozni azon, hogy ez elég vagy nem elég, egy biztos - ezt konkrétan tudom, az érintettjeként tudom -: hogy a vetőmag-forgalmazó cégek visszajelezték, hogy sokkal több dinnye lesz jövőre ültetve, mint az idén, sokkal több, és ez már magáért beszél. *(Gőgös Zoltán: Ennek örülök.)* Elindult valami, elindult valami. Az önök idejében 14 ezer hektárról 4 ezerre leépítette az ágazatot, most elindult valami, ami 4 ezerről felépíti, reményeink szerint újra fel fogja építeni 14 ezer hektárra, és ez, hangsúlyozom, a káposztától a répáig mindenre igaz.

Ha már a képviselő úr az ATV-n is előadta, hogy hazaárulással vádolt engem (*Gőgös Zoltán: Az kizárt!*), szeretném jelezni (*Gőgös Zoltán: Az kizárt!*) - pontosan ez hangzott el (*Gőgös Zoltán: Nem, biztos nem!*), de nem baj, aki adja a pofonokat, az kapja is, nincs ezzel semmi baj -, hogy, képviselő úr, amit ön és a HVG felkapott, az nem arról szól, amiről szeretnék volna. Az én vállalkozásom intenzív technológiával sárgadinnyét és görögdinnyét termel, és soha nem azt támadtuk, hogy mondjuk áprilisban vagy májusban miért hoz be valaki dinnyét. Azt támadtuk, hogy amikor Magyarországon magyar termék van, akkor lehetőség szerint ne hozzanak be, ez egy kérés, ajánlás volt, ha meg mégis behozza valaki, akkor azt ne magyar terméként árulja. (*Gőgös Zoltán: Ez jogos!*) Amikor a vállalkozásomban a sárgadinnye hamarabb érett, mint a görögdinnye, és még az országban nem volt magyar dinnye, akkor a feleségem által vezetett vállalkozás 14 ezer kilogrammot vásárolt egy magyar cégtől, számlára, amikor még nem volt Magyarországon. És mivel én, illetve a vállalkozásom huszon-egynéhány hektáron termel, higgye el, nincs érdeke abban, hogy külföldi árut hozzon be. Úgyhogy ez a lufi nem arról szól, amiről önök szeretnék volna.

Summa summarum a lényeg az, képviselő úr, hogy elindult a mezőgazdasági szférában valami, ami nem ellehetetleníti a termelőket, hanem a vetőmag-forgalmazók mostani, őszi visszajelzése alapján egyre több terméket fognak termelni - és ez a célunk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Több hozzászólást nem látok.

Megkérdezem, hogy a tárca részéről ki kívánja-e egészíteni a főosztályvezető-helyettes úr.

DR. ANDRÉKA TAMÁS (Vidékfejlesztési Minisztérium): Két apró megjegyzésem lenne. Egyrészt a méltányolható jövedelemnek van egy másik konjunktív feltétele a szöveg alapján: hogy gazdaságilag indokolt. Tehát itt nem önmagában a szubjektív megítélésről van szó, hanem ennek vannak költségelemzési oldalról is alátámasztott alapjai.

A másik pedig, hogy visszamenőleges-e a jogszabály hatálybaléptetése. Alkotmányjogilag abban az esetben nem lehet folyamatban lévő ügyekre vonatkozóan módosítani a jogszabályi környezetet, hogyha az súlyosbítja az érintettek helyzetét. Jelen esetben kifejezetten arról van szó, hogy egy kedvezőbb helyzetbe kerülnek az érintettek, tehát ebből a szempontból alkotmányosan nem problémás, hogy a folyamatban lévő eljárásokra is kiterjed az új szabályozás hatálya.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A vitát lezárom. Most az előterjesztőnek kell visszaadnom a szót. Kíván-e még esetleg Pócs képviselő úr szólni? (*Pócs János nemet int.*) A vitában, azt gondolom, egy teljes körben támogató és előremutató célt fogalmazott meg, és bízunk benne, hogy ez el is éri a célját, hiszen már bizonyította, hogy az elmúlt időszakban van példa arra, hogy igenis elérte.

Szavazás a tárgysorozatba-vételről

Két szavazás következik.

Az első körben a tárgysorozatba-vételről szavazunk. Aki a bizottságból támogatja, kérem, kézfeltartással jelezzék képviselőtársaim. (*Szavazás.*) Megállapítom, hogy a bizottság támogatja a tárgysorozatba-vételt.

Szavazás az általános vitára való alkalmasságról

Most az általános vitára való alkalmasságról fogunk szavazni. Aki általános vitára alkalmasnak tartja a törvényjavaslatot, kérem, kézfeltartással jelezze. (*Szavazás.*) A Jobbik nem, akkor 14:5 arányban általános vitára alkalmasnak találta a bizottság.

A bizottsági előadó kijelölése

Obreczán Ferenc képviselő urat javaslom a többségi vélemény megfogalmazójának. Aki egyetért vele, kérem, kézfeltartással jelezze. *(Szavazás.)* Köszönöm szépen.
A kisebbség kíván előadót állítani?

GÖGÖS ZOLTÁN (MSZP): Nem, majd elmondom normál hozzászólásban.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Köszönöm a főosztályvezető-helyettes úrnak is.

Tájékoztató a sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedésekről

Rátérünk a 3. napirendi pontra: tájékoztató a sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedésekről. Nagy tisztelettel köszöntöm dr. Feldman Zsolt helyettes államtitkár urat, aki itt van valahol a teremben... *(Dr. Feldman Zsolt jelzésére:)* Ja, oldalt ül. *(Derültség.)* Öné a szó, helyettes államtitkár úr, parancsoljon!

Dr. Feldman Zsolt (Vidékfejlesztési Minisztérium) tájékoztatója

DR. FELDMAN ZSOLT (Vidékfejlesztési Minisztérium): *(Hangosítás nélkül:)* Köszönöm szépen. Igyekszem gazdálkodni a magam és a bizottság idejével. A következőkben...

ELNÖK: Elnézést, be kellene kapcsolni a mikrofont. Köszönöm.

DR. FELDMAN ZSOLT (Vidékfejlesztési Minisztérium): Elnézést! Sok tisztelettel köszöntöm a bizottságot, köszönöm a lehetőséget, és szeretnék a bizottság számára a felkérésnek megfelelően a sertéságazatot érintő aktuális intézkedésekről, a stratégiai tervekről egy rövid tájékoztatást nyújtani - remélhetőleg lépni is fogok tudni majd a vetítés során. *(Tájékoztatóját vetítés kíséri.)* Lényegében egy, a megértést segítő rövid helyzetképpel kezdeném, utána tulajdonképpen azokat a területeket szeretném nagyon röviden bemutatni, amelyeket elkezdtünk vagy megvalósítottunk már, tehát amelyek folyamatban vannak, és amelyek alapvetően érintik, érinthetik ezt az ágazatot.

Lényegében ha a nemzetközi kitekintést nézzük, akkor igazából egy akár pozitív és optimista helyzetképet is láthatunk a sertéságazat szempontjából, hiszen egy mérsékel, 2 százalékos termelés- és fogyasztásnövekedést prognosztizálnak nemzetközi szervezetek a sertéságazatban a világon, azt prognosztizálják, hogy az a jelen pillanatban elfogyasztott hús, amely - 2010-es adatom van - 280 millió tonnát tett ki, 36 százalékkal nőni fog a következő évtizedekben, és amivel a magyar mezőgazdaság és így a sertéságazat is szembesül, az az, hogy ennek a fogyasztásnövekedésnek a helyszínei földrajzilag viszonylag távol vannak tőlünk. A lényeg tehát, amit ezzel mondani szeretnék, hogy a piacok átalakulnak, a fogyasztás nő, és nekünk ezt mindenféleképpen figyelembe kell venni.

Az elmúlt évek, azt gondolom, mindenki számára ismertem nem alakultak kedvezően az ágazat szempontjából, a számok tükrözik ezt az állítást. Ha csak nyersen a sertésállomány nagyságát tekintjük, 2000-ben körülbelül 4,8 millió darabról beszélünk, 2002-ben kicsivel 5 millió fölött volt ez a szám, és '12-re ez 3 millió darab alá süllyedt, az állomány alapját jelentő kocaállományszámot a tisztelt képviselők szintén láthatják az ábrán. A létszám csökkenése mellett egyfajta koncentráció volt megfigyelhető, ezt talán jól tükrözi az a rendelkezésre álló statisztikákból kiszűrhető adat, amely azt mondja, hogy amíg az EU-csatlakozás idején 1,7 millió darab volt az egyéni gazdaságokban tartott sertések száma, ez '11 decemberére 867 ezer darabra csökkent, és feltételezzük, ha a folyamatosságot nézzük, hogy ez az arány idő közben tovább csökkent, illetve ez a gazdasági szervezetek, illetőleg az

egyéni gazdaságok közötti megosztás aránya feltételezésem szerint minden bizonnyal 70 százalék fölé nőtt, a statisztika ezt alátámasztja.

Kicsit boncolgatnék a megértés végett, és amiatt, hogy vajon miért azokat a javaslatokat tettük, és miért azokkal foglalkozunk jelen pillanatban. Én azt gondolom, hogy 2004 egy meglehetősen komoly sokkhatás volt az ágazat számára mind kormányzati, mind pedig termelői felkészülési oldalról. Azt gondolom, hogy nem történtek meg a szükséges lépések, tehát nem volt meg az információ azzal kapcsolatban, hogy mi várható. Gondolok itt arra, hogy korábban ez egy nagyon jól dotált, nemzeti támogatásokból nagyon magas szinten dotált exporttámogatásokkal és más olyan, jelenleg már nem működtethető jogcímekkel, amelyek - talán mondhatjuk ezt utólag, ennyi év távlatából visszatekintve - egy meglehetősen kényelmes állapotot idéztek elő ebben az ágazatban. Ezek a típusú támogatások többek között, sok más mellett, még az akkori takarmányköltségek mellett is egy működő struktúrát eredményeztek tehát, azonban ahogy a folyamatosan emelkedő takarmányköltségekkel szembesültünk, szembe kellett hogy nézzünk azzal, hogy bizony a hizlalási önköltség, összevetve akár a tőlünk nyugatabbra lévő versenytársainkéval, vagy akár az értékesítési árakkal, bizony folyamatosan emelkedett. Köztudomású, hogy a takarmányköltségek nagyságrendileg átlagosan 70 százalékot jelentenek a sertéstartás költségeiben. Lényegében tehát ez a költségszint, amely folyamatosan nőtt az elmúlt időszakban, tekintettel arra, hogy sertéshús, a sertésfelvásárlás tekintetében európai trendekről és európai ármozgásokról beszélhetünk, éppen ezért az átvételi árak és a termelési árak közötti folyamatosan csökkenő jövedelemtermelő képesség alapvetően szűkítette az ágazat mozgásterét és helyzetét.

Vannak strukturális problémáink, ezeket csak röviden vázolnám az önök számára. Az egyik oldalon ami az ágazat szempontjából a legkevésbé költséghatékony a nyugatiakkal szemben, az a vágóhídi kapacitásunk, amely elaprózott és nem jól kihasznált. Ilyen értelemben ha valaki látta, hogy milyen típusú vágóhidakkal kell vagy kellene versenyezni, amelyek Németországban, Hollandiában vagy bárhol máshol működnek, érzékelheti, hogy ott, ahol nincs hozzáadott értéke a tevékenységnek, hanem csak vág, csontoz, bont, ebben a tekintetben költséghátrányban van a magyar sertéságazat.

Kiemelném még azt, hogy ebben az ágazatban is nagyon komoly különbség van a különböző termékpályaszintek alkuereje között. Tekintettel arra, hogy ez termelői oldalról egy rendkívüli módon polarizált ágazat, egy feldolgozói szempontból hasonlóan erős..., nem olyan erős, de azért erősnek mondható, szintén sokszínűségről beszélhetünk, sok a szereplő, és ezzel természetesen - aki ismeri a hazai kiskereskedelem struktúráját, az tudja ezt - egy meglehetősen koncentrált közvetítőrétég van a hazai fogyasztók felé, a koncentrált kiskereskedelem felé. A húsipar, amely megítélésem szerint most komolyabb kihívásokkal néz szembe, mint a sertéstartói kör, alapvetően ebbe a szituációba szorult be, az egyik oldalon tehát a magasabb költségek révén magasabb sertésfelvásárlási árak, a kiskereskedelmi oldalon pedig egy nehezebb árérvényesítés van.

Azzal is szembesülnie kellett az ágazatnak, hogy az elmúlt években, évtizedekben folyamatosan csökkent a sertéshúsfogyasztás. Én emlékszem egy 40 kilóról 25 kilóra való csökkenésre, de erre most nem találtam meg a statisztikát. Mindenesetre a mértéket, a volument talán jól jelképezi, hogy a csökkenő hazai fogyasztás nem segíti az ágazat növekedését vagy szinten maradását.

Ami általában a magyar mezőgazdaságban komoly problémát jelent, az mind a horizontális, tehát termelői, illetve a vertikális, a termelői-feldolgozói vagy akár a kereskedelmi oldal közötti integrációk rendkívüli gyengesége. Ha megnézzük a legfejlettebb sertéságazattal rendelkező nyugat-európai versenytársakat, akik az árakat diktálják, azt tapasztaljuk, hogy a nagy feldolgozók, vágóhidak, de akár a tenyésztő cégek mind-mind bizony nagyon gyakran közvetett módon ugyan, de termelői tulajdonban vannak, a termékpálya tehát lényegében bizonyos szempontból egységben működik.

Említettem azt, hogy a támogatások tekintetében átalakult a világ 2004 után. Az Európai Unió közös agrárpolitikája a sertéságazatot lényegében úgynevezett puha szabályozási ágazatként kezeli, tehát igazából direkt, közvetlen támogatási rendszere, ha összehasonlítom más állattartó ágazatokkal, akár a juhval, akár a húsmarhával vagy akár a területalapú támogatásokon keresztül a növénytermesztéssel, nincsen. Néhány nemzeti támogatási jogcím van, amely működtethető, ezeket ismerik, azt hiszem, a kollégák is: állatjólét, állat-egészségügyi szolgáltatások finanszírozása és még néhány ilyen. A beruházási támogatásokról itt most nem beszélnek, illetve csak annyiban utalnék rá, hogy a jelenlegi helyzetben nagyon komoly problémát jelent nagyon sok vállalkozásnál, hogy a különböző európai uniós környezetvédelmi előírásokhoz való alkalmazkodási kötelezettség miatt megvalósított beruházások bizony nagyon komoly mértékben kötik le a vállalkozások pénzügyi forrásait, hiszen ezek nagyon komoly tőke- és kamattörlesztési kötelezettséggel járnak, ugyanakkor viszont termelékenységet vagy versenyképességet nem jelentenek, a megvalósításuk azonban elemi feltétel a működéshez. Ez tehát egy nagyon kemény szituáció a sertéságazat szempontjából. Azt gondolom, ismerve az ágazatot, hogy nagyon sok olyan megfelelő szakmai információ nincs kinn sem a termelőknél, sem akár a termékpálya további szintjeinél, amelyek ahhoz kellenének, hogy jól lehessen működtetni és termelni. Különösen fontos lenne egyébként az információáramlás a termékpálya szereplői között, hiszen alapvetően a fogyasztói igényeket és az abból fakadó minden technikai feltételt le kell valahog közvetíteni a termelői szintig.

Azt gondoljuk, hogy nem egyszerű a sertéságazat helyzete, ez különösen az elmúlt hónapok takarmánnyal kapcsolatos viszontagságait tükrözi, viszont külön-külön, elemenként talán nem is lehet jól hozzányúlni. Éppen azért mi azt gondoljuk, hogy komplexen kell kezelni a tenyésztést, a tartást, a feldolgozást és a kereskedelmet. Ez az, ami alapvetően középtávon az állomány növelését hozhatja, és természetesen - talán megelőzve az ezzel kapcsolatos felvetéseket - mindenféleképpen szükségesek ahhoz, hogy rövid távon is egyáltalán valamilyen úton, akár közvetett úton is, de az állomány mostani megtartását elérhessük.

Amit letettünk a javaslatban, és amiről a kormány döntött, az lényegében talán szakít azzal a hagyományos képpel, amely a termelésből indul ki, és onnan próbálja meg egy-egy termékpálya felépítését végigvinni. Azt gondolom, azt gondoljuk, hogy a fogyasztó felől kell megközelíteni az ágazat kihívásait, hiszen a végén mindig az értékesített áru az, ami jövedelmet jelenthet a termékpálya valamennyi szereplője, így a termelők számára is. A logikai sorrendet ez indokolja.

Egyik oldalon első pontként a termelői és a feldolgozó kapacitások felmérését láthatják a tisztelt képviselők, aminek oka van, hiszen nagyon gyakran hiába van rengeteg információ a magyar agrárigazgatásban, nem biztos, hogy ezek mindig a megfelelőek, vagy nem biztos, hogy aktuálisak. Éppen ezért az egyik legfontosabb dolog az, hogy tisztán szeretnénk látni a meglévő termelői és feldolgozó, tehát vágóhídi feldolgozó kapacitások tekintetében, hogy egyáltalán tudjuk azt, hogy azon kívül, hogy az állatstatistikákban, a különböző hatósági nyilvántartásokban mi van, miről beszélünk. Azt gondolom - ahogy az előbb egy néhány mondat erejéig már utaltam rá -, hogy a piacok oldaláról lehet és kell megfogni tehát az ágazat problémakörét. Egy alapl dilemma az, hogy a tartósan magasnak ígérkező gabonaárak figyelembevételével vajon mi a perspektíva a sertéságazat számára, hiszen a mostani tudásunk szerint az árszínvonal, tehát a takarmányok árszínvonala tekintetében érdemi változásra jelen pillanatban nem számítunk. Ez azt jelenti, hogy meg kell vizsgálni mind vállalkozási szinten, mind közigazgatási vagy államigazgatási szinten, hogy vajon mit tudunk kezdeni ezekkel a takarmányárakkal, amelyek egyaránt sújtanak kicsit és nagyot, egyaránt sújtják ilyen értelemben a magas költségek révén a termelői és a feldolgozó szektort.

Alapdilemma - és ez, azt gondolom, egy legitim és jó felvetés a jövő építése szempontjából -, hogy hogyan tudjuk ezen a jó minőségű takarmányon felnevelt állatok tekintetében érvényesíteni a magasabb termelési költségeinket. Hiszen abban az esetben, hogyha mi magunk kénytelenek vagyunk egy eltérő, olcsóbb takarmányár-színvonalon nevelt nyugat-európai árakkal versenyezni, akkor úgy tűnik, vagy legalábbis az elmúlt évek azt igazolják, hogy ebben a tekintetben a mi takarmányár-színvonalunk nehezen lesz versenyképes. El kell gondolkodni azon, hogy vajon hogyan tudnánk ezt a magasabb minőséget az árban is érvényesíteni, hiszen jól tudja mindenki, aki kicsit is ismeri az ágazatot, hogy igaz, hogy működik a vágóhídi húsmínősítés kérdésköre, ez azonban az árak tekintetében a legritkább esetben iránymutató, tehát a jobb minőségű húst produkáló állat felvásárlási ára nagyon ritkán haladja meg mondjuk a kevésbé jó minőséget produkáló állatét, ilyen értelemben nincs ösztönzés a rendszerben a minőségi termék-előállításra. A másik oldalon pedig azt tapasztaljuk, hogy az a piac, amelyről a lelegején beszéltem, az igényes, minőségi árut keresi. Éppen ezért azt gondolom, hogy a következő egyik nagy feladat, hogy az eredetvédelem védjegy- és terméktanúsítás rendszerén keresztül megpróbáljuk a minőségi magyar árut megkülönböztetni a nem minőségítől, aminek egyszerűen az az oka, hogy megpróbáljuk elválasztani az ocsút a búzától - ha szabad egy képzavarral élnem -, ami a fogyasztók felé, nemcsak a hazai, hanem a külpiazi fogyasztók felé is egyfajta, minden piaci szereplő által elfogadott olyan sztenderdekert jelent, amelyek egyfajta minőségi garanciát jelentenek, és ezzel próbálnánk megkülönböztetni a saját áruinkat az esetlegesen kevésbé magas minőségű áruktól. Természetesen ehhez nemcsak marketingeszközökre van szükség, hanem sok más olyan eszközre, amely ezt a piaci megjelenést támogatja. Ezzel kapcsolatban azokat az állami exportsegítő eszközöket vesszük most számba, amelyek ahhoz kellenek, hogy adott esetben egy igazoltan jó minőségű magyar áru mögé hogyan tudjuk az állam, egyébként jelen pillanatban is erősítés alatt álló és megerősödött külpiazi támogatási szervezeti kapacitásait felállítani. És ez természetesen vonatkozik arra, amit az előbb említettem, hogy a fogyasztás alapvetően nem Európában fog a következő időszakban nőni, hanem tőlünk távolabb lévő piacokon. Versenytársaink, ezt már szintén felismerve, piaci alapon régóta ebben az irányban dolgoznak, ilyen értelemben, azt gondolom, elmaradásban vagyunk, és azt gondolom, hogy nem megkerülhető szakmai feladat ezeknek a piaci lehetőségeknek a feltérképezése és a potenciális piaci szereplők ebben történő támogatása.

A húsfeldolgozás. Lényegében a fogyasztókhoz alapvetően többségében feldolgozott termékek kerülnek. Azt gondoljuk, hogy életképes magyar húsipar nélkül nincsen hosszú távon fenntartható sertéságazat Magyarországon. Azt gondolom, az itt ülők mindannyian ismerik azokat a nehézségeket, amelyeket a korábban elmondott strukturális okok miatt ez az ágazat jelen pillanatban megszenved, nem véletlen, hogy mi magunk is a Magyar Fejlesztési Bankkal közösen folyamatosan azt nézzük, hogy vajon milyen olyan eszközzel tudjuk az egyébként még meglévő és komoly potenciállal rendelkező húsipari beruházásokat segíteni, ami ahhoz kell, hogy a likviditásuk fennmaradjon, és hogy a potenciális növekedési lehetőségeiket ki tudják használni. Ehhez természetesen technológia is kell, ahogy említettem, ebben a tekintetben megítélésem szerint versenyhátrányban vagyunk versenytársainkhoz képest. Technológia, innováció és hatékonyabb logisztika az, ami ebben az iparágban szükséges az akkut likviditási problémák megoldása után vagy mellett.

Azt tudjuk - azt gondolom, ez is ágazati evidencia -, hogy a technológia kicsiknek és nagyoknak egyaránt fontos. Azt gondolom, hogy az a lezárt állattenyésztőtelep-korszerűsítési pályázat, amely 40 milliárd forint keretösszeggel került megnyitásra, a meglévő igényeknek egy nagyon fontos kielégítési forrása lehet, és azt is gondolom, hogy a feldolgozás tekintetében az 5 milliárd forintos keretösszeggel megnyitott élelmiszer-feldolgozási beruházási támogatás szintén hozzájárul ehhez. Ezeket a támogatási célokat mindenféleképpen 2014 után is, a megfelelő finomhangolás után folytatni kell és erősebben.

Nagyon röviden még annyit - a részletekkel nem terhelném a tisztelt bizottságot -, hogy azt gondoljuk, hogy a jó minőségű hústermékek előállításához kiváló alapot jelentenek azok a meglévő, még meglévő genetikai alapjaink, amelyek fejlesztésre szorulnak, hiszen az elmúlt 20 évben, ha úgy tetszik, sok mankó kiesett a hazai genetikafejlesztés hóna alól. Ilyen értelemben mi a következő évben részben az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézetünkön keresztül, részben pedig más szervezeteken keresztül szeretnénk biztosítani a hazai genetiká számára a túlélés feltételeit, ez teljesítményvizsgáló állomást, takarmányozási kutatást és még sok más olyan egyéb részletet jelent, ami ahhoz kell, hogy az elmúlt években tapasztalható genetikai visszaszorulás valamiképpen ellensúlyozásra kerüljön. Ezt szorosan kapcsoljuk a kutatás-fejlesztéshez - itt említettem a herceghalmi kutatóintézetünket -, és azt gondolom, hogy jelen pillanatban az is nagyon fontos a „szaktanácsadás” kifejezésen túlmutatva, hogy hogyan és miképpen lehet az információáramlást segíteni ebben az ágazatban. Nagyon sokszor az a tapasztalatom, hogy valóban nem megfelelő információk, nem megfelelő tartalmú információk áramlanak, vagy hogy éppen a szükségesek nem jutnak el oda, ahova kell. Jelen pillanatban megpróbáljuk áttekinteni, hogy akár egy sertéstartó számára melyek azok a releváns szakmai vagy piaci információk, amelyek szükségesek, hogyan lehet elősegíteni a feldolgozó szektor és a termelői szektor között ezeknek a szakmai információknak az áramlását, amivel egymás munkáját segítik, én ezt egy fontos dolognak tartom, és természetesen evidencia a feketegazdaság elleni fellépés a megfelelő eszközökkel.

Nagyon sok olyan felvetés érkezik az ágazat, általában a mezőgazdaság részéről, amely a vonatkozó környezetvédelmi jogszabályok szigorúságát, adott esetben az EU-nál való szigorúbb állapotát vetik fel. Mi ezt most az illetékes államtitkárság segítségével áttekintjük, és szeretném, ha ezeket a kérdéseket le lehetne zárni. Tehát ahol valóban van mozgástér, ott lépni, ahol pedig nincsen mozgástér, ott pedig ezt az ágazat és a magunk számára is rögzíteni, hiszen nem feltétlen jó az, hogy külső szereplőre való mutogatás révén próbáljuk saját gyengeségeinket eltakarni. Ezeket a kérdéseket tehát mindenféleképpen rendbe kell tenni. És számtalan olyan dolog van, amely kapcsolódik ehhez. Azt gondolom, az első kérdés, amely a dián is megtalálható, az állattartásra vonatkozó önkormányzati rendeletek ügye. Itt a szükséges törvényhozási lépés megtörtént, ami lényegében az ilyen adminisztratív, ha nem is a piaci, de az adminisztratív akadályokat a háztáji, adott esetben a háztáji sertéstartás elől hivatott elhárítani, hiszen akik itt ülünk, azt gondolom, mindannyian szembesültünk a saját választókerületük vagy a saját gazdálkodótársaik beszámolóiból az ezzel kapcsolatos anomáliákkal. Azt gondolom, hogy a feketegazdaság visszaszorításához eleve szükségesek azok a hatósági rendszerek, mint az egységes állatnyilvántartás, a telepinformációs rendszer fejlesztése, az, ami ott a rövidítésekben fellelhető, ezek fejlesztése érdemben segít a feketegazdaság visszaszorításában, azok a fogyasztókat és termelőket egyaránt védő intézkedések pedig természetesen folytatódnak, amelyeket már eddig is megtettünk.

Fontos kérdés a takarmányozás. Beszéltem arról a dilemmáról, hogy vajon választót előtt van-e a magyar sertéstartás. Azt gondolom, élnünk kell azokkal a jelenleg nem jól kihasznált lehetőségekkel, amelyek egyébként az alternatív takarmányozási módszereket takarják. Sajnálatos, hogy az élelmiszeripar az elmúlt 20 évben egy komoly kibocsátásivolumen-csökkenést szenvedett, hiszen Nyugat-Európában nagyon komoly hagyománya és piacilag egy jól organizált hagyománya van annak, hogy hogyan és miképpen lehet a különböző hasznosítható élelmiszeripari termékeket az állattenyésztés, az állattartás számára visszaforgatni. Azt gondolom, élni kell azokkal a jelen pillanatban a bioüzemanyagipar által előállított takarmányozási melléktermékekkel, amelyeket hazai előállításban már jelen pillanatban is megteremthetünk, de az én információim szerint például a DDGS tekintetében nagyon komoly keresletnövekedés volt tapasztalható ebben a szezonban, amely most indult, hiszen alapvetően a kukoricát ért természeti kár miatt minden olyan alternatív

takarmányozás iránt megindult a kereslet, amely korábban esetleg nem volt a termelők köztudatában. Nagyon fontos, hogy abban próbáljunk meg előrelépni, akár tanácsadás, akár más révén, hogy hogyan lehet az ilyen típusú, bármilyen melléktermékeket a takarmányreceptúrákban használni, hiszen az a tapasztalatunk, hogy nagyon sokszor ezeknek az anyagoknak a nem ismerete, vagy éppen a receptúrákban való alkalmazásuk kezdeti nehézségei tántorítják el a termelőket ezek hasznosításától, pedig ezekben, mértékkel és nem feltétlenül mondjuk a minőségi piaci szegmens szempontjából, de van mozgáster. Természetesen itt van a húsliszt kérdésköre - ezt talán ismerik a tisztelt képviselő urak, hölgy most nincs jelen -, amely arra vonatkozik, hogy a keresztetetés kapcsán, amely a kergemarhakór óta egy nagyon szigorúan tiltott dolog, próbáljon az Európai Unió egy ésszerű visszalépést elérni. Nem egyszerű a történet, tehát nem könnyen boldogulnak az ezt szorgalmazó tagállamok a bizottságnál ennek a mielőbbi visszaállítása érdekében. És a takarmányhoz kapcsolódik természetesen a termőföldek kérdése, tehát a takarmányalap, illetve az a talán nem mindig helyes vita, amelyet az elmúlt években többször tapasztaltunk, amely arról szólt, hogy mi mennyi az országban gabona tekintetében, mekkora árualap van, ami nagyon gyakran, ha nem is feltétlen meghatározó mértékben, hiszen világpiaci árak vannak a gabonánál, de lokálisan befolyásolhatták a takarmányárakat az állattartás szempontjából kedvezőtlen módon.

A következő évi költségvetésitörvény-javaslatban egy külön előirányzat került a tervezés szintjén beállításra, amely, azt gondolom, olyan szempontból újdonság, hogy nem az a hagyományos állattámogatások vagy állattartó-támogatások körébe sorolható. *(Gőgös Zoltán: Az lesz először zárolva!)* Ez a keretösszeg, amely reményeink szerint véglegesen is rögzítésre kerül ebben a költségvetésben, nem arra szolgál, hogy tulajdonképpen szétterítsük valamilyen normatív alapon az állattartók számára, hanem bizony amit az előbb a diákon olvashattak vagy láthattak, azok pénzbe kerülnek. Lényegében tehát a cél és a szándék az, hogy azokat az elmúlt években vagy évtizedekben elhanyagolt, ha úgy tetszik, közösségi jellegű lépéseket, amelyek a lepusztult és éppen ezért a sikeres működésnek már gátat jelentő sertéságazati hátsó infrastruktúrát - ha szabad ezt a kifejezést használnom - megpróbáljuk visszaépíteni, ami ahhoz kell, hogy a termelők valóban megfelelő szakmai bázis alapján tudjanak működni. Gondolok itt a hazai genetikára, a piacfejlesztésre, a kutatás-fejlesztésre vagy éppen adott esetben majd a különböző, még újonnan kialakítandó forgóeszközhitelek kamattámogatására, tehát olyan jellegű, típusú támogatási célokat szeretnénk finanszírozni, amelyek túlmutatnak az egyéni gazdálkodón, és a végén - még egyszer - azokat a hiányzó és egyébként a versenytársainknál működő infrastruktúrákat szeretnénk újjáépíteni, amelyek hiánya nagyon komoly mértékben versenyhátrányt jelent a számunkra. Csak kiutalnék arra a mostani takarmányár-emelkedésre, amely tapasztalható volt és amely szerencsére túl van a csúcán, hiszen az elmúlt időszakban már azért egy lépcsőzetes visszaesést tapasztaltunk mind a szója, mind a kukorica esetében, mindenesetre a különböző rendelkezésre álló nemzeti támogatásoknál, illetve a forgóeszközhitelek javításánál a rövid távú helyzetet javító döntéseket a magyar kormány meghozta, és ezek a döntések jelen pillanatban is végrehajtás alatt állnak.

Összefoglalóan azt tudom önöknek mondani, hogy az én személyes benyomásom az, hogy a sertéságazat az elmúlt 20 év történéseit végigtekintve talán az egyik legrosszabbul menedzselte ágazat volt, ha szabad ezt a kifejezést használnom. Azért mondom ezt, mert ahogy a bevezetőmben említettem, hiányzott talán az a közös gondolkodás, amely a termékpálya szereplői közötti esetleges érdekellentéteket összeecsiszolta volna, hiányzott az a gondolkodás, amely azokat a közösségi típusú fejlesztéseket megalapozta volna, amelyek nélkül jelen pillanatban, azt gondolom, a jelenlegi helyzetből kitörni nem lehet. Mi azt gondoljuk, hogy ezekkel a lépésekkel a szakmával közösen egy értelmes irányba tudjuk a lépéseket megtenni. Ez a csomag - még egyszer - nem feltétlen és nem azonnal, nem tud reagálni a 140 ezer

forintos szójára vagy a 65 ezres kukoricára, viszont ezek nélkül a lépések nélkül, bármilyen takarmányárak lesznek is a következő években Magyarországon, a versenyhátrányunk rögzülni fog, és tovább csökkenne a sertésállomány. Abban vagyunk tehát érdekeltek, hogy ezeket a folyamatokat megállítsuk, és kihasználjuk azokat a lehetőségeket, amelyeket egyébként nyugat-európai versenytársaink felismernek és használnak. Köszönöm szépen. *(Göögös Zoltán távozik.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen a helyettes államtitkár úrnak a tartalmas szóbeli előadást. Képviselőtársaim nyilván megkapták korábban a sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedés írásos anyagát, amely azért ennél jóval bővebb, annak a szóbeli kiegészítése volt most.

Akkor most kérdések és észrevételek következnek. *(Jelzésre:)* Először Ángyán József képviselő úr.

Kérdések, hozzászólások

DR. ÁNGYÁN JÓZSEF (Fidesz): Köszönöm szépen. Nem szeretnék túl hosszan beszélni. 1977-ben végeztem a gödöllői Agrártudományi Egyetemen, öt éven keresztül körülbelül ugyanilyen szövegeket hallottam. Ez az iparszerű, kemizált, energiaintenzív nagyüzemi mezőgazdaságnak a programja. Ez a benyomásom, úgy éreztem magam, mint hogyha a '70-es évek végén egy termelési értekezleten lennék. Nem hangzott el - és azért ez jellemző, és talán ezen is érdemes elgondolkodni - a vidékfejlesztés vagy a vidék maga, vagy a vidéki közösségek, a falu, szó nem volt, egy hang sem róla, pedig a sertéságazat valamikor bizony meghatározta a vidéket. Nem hangzott el a foglalkoztatás. Én megnéztem ezt az anyagot, ha megnézik, a végén ilyen sallagnak van olyan, hogy szociális szövetkezetek, három sor, aztán van olyan, hogy közfoglalkoztatás, két sor, tehát az egész foglalkoztatási problémára, ami a vidék egyik fő gondja, azt hiszem, ha jól számoltam, 12 sort szán ez az anyag.

Versenyképesség. Ezt én annyit hallottam, hogy elképesztő. Éveken, évtizedeken keresztül ez volt, és ez, ez a rettenetes versenyképesség és a nagyüzemi mezőgazdaság juttatta oda Magyarországot, ahol ma tartunk. Amikor az államtitkár úr elmondja, hogy 70 százaléknál a gazdasági szervezetek nagyüzemekben tartják az állatokat, mert már kisléptékű állattartás szinte nincs is, nos, az jelzi, hogy hova jutottunk, és így jutottunk a 3 millió sertés alá, ezzel a híres stratégiával, ami gyakorlatilag a vidék megsemmisítésének a programja.

Egyébként ez a program, amit most beterjesztettek a kormány elé, és amit a kormány elfogadott, már 2010-ben megjelent írásos formában - én ezt akkor egy adott gazdasági érdekcsoport üzleti tervének minősítettem. Azt hiszem, ez most sem több, mint egy üzleti terv. Azért problémás ez, mert ugyanakkor közpénzeket vesz igénybe egy ilyen típusú fejlesztési stratégiához. De a talán kedden vagy szerdán átadott, elképesztő 2500-as tehenészet, 56 embert foglalkoztató tehenészet zenével és kvarchomokkal és légkondicionálással, az az, ami biztosan rossz irányba megy. Mindig azt mondtuk az előző kormánynál, hogy rosszul költi el a pénzeket, az ilyen szakosított telepek építését abba kellene hagyni, energetikailag, gazdaságilag teljesen nonszensz, a vidék társadalma szempontjából, a közjó szempontjából semmit nem nyújt. Most azzal szembesülünk, hogy magyarán a termelési költség-minimalizálásról szól a történet.

A korszerű közgazdaságtan - nem tudom, az államtitkár úr mikor végzett a közgazdasági egyetemen - már két-három évtizede mondja, hogy mindenféle gazdasági lépésünknek vannak bizonyos társadalmi költségei is. Az úgy nem járja, hogy ha a tőkebefektető termelési költséget minimalizál, de annak árán, hogy ezzel a társadalmi

költségek, mondjuk a vidéki foglalkoztatási költségeink... 130 milliárd forintot nyomunk bele közmunkaprogramokba, ahelyett, hogy olyan gazdasági szerkezetet csinálnánk, ami foglalkoztatást biztosít az embereknek. Ez a fajta modell minimalizálja a termelési költségeit néhány tőkebefektető társaságnak, ráadásul pökhendi, arrogáns módon még a földet is megigényli, bejelenti nyilvánosan, hogy ehhez neki most már föld is kell, a helyi közösségek nem jutnak hozzá a földhöz, ehhez mi közpénzt adunk, az az adott érdekeltség 4 milliárd forintot vett ki ilyen típusú fejlesztésre 2011-ben a közös kasszából, az agrárkasszából, abban a Baranyában, ahol az Ormánságban a nyomorúság ott van, az emberek nem találnak semmi munkát, 80-100 százalékos munkanélküliség van a faluban, oda letesz egy ilyen fejlesztést. A baj ebben az, hogy az állam, aminek a közjót kellene szolgálnia, ehhez asszisztál, és nemcsak asszisztál, hanem közpénzeket biztosít az ilyen típusú fejlesztésekre, eltűri azt, hogy ráadásul egy részét a bevételeinek ne is itthon adózza le, az adott társaság Szingapúrban off-shore céget alapított 2010-ben erre a programra. Tehát az sem igaz, amit Gögös államtitkár úr szokott mondani időnként, hogy, kérem, 94 milliárdot befizetnek. Van, aki befizet, van, aki nem fizet be.

El kell dönteni, hogy olyan mezőgazdaságot akarunk-e, amely a vidék gerince, ahogy az európai vidéki térségek európai chartája azt mondja, hogy a mezőgazdaság a vidék gerince, de az egy olyan mezőgazdaság, ami minőségi élelmiszert állít elő, a helyi gazdaságot, társadalmat erősíti. Lehet Kínába meg Ázsiába, mindenfelé menni, de attól tönkremegy a falu, hogyha egy ilyen stratégiát, amit itt most elővezetett az államtitkár úr, támogatunk. El kell dönteni, hogy olyat akarunk-e, ami az embereknek munkát, megélhetést ad vidéken, vagy nem. Ki lehet válogatni azt az 56 embert, akit az a tehenészeti telep ott foglalkoztat, a többieknek meg le is út, fel is út, mert a környező ezer hektárok is ehhez kellene majd, hogy biztosítsák a takarmányfelületet. Mit fogunk az emberekkel kezdeni? Ezt mondja meg nekem valaki! Mit fogunk az emberekkel tenni, hogyha termelési értekezlet szintjére süllyesztjük le az agrár- és vidékpolitikánkat?

Az externáliák régóta ismert fogalom, a társadalmi költségek régóta ismert fogalom, államtitkár úr. Jó lenne, hogyha továbbképzésre mennének, és próbálnák megérteni azt, hogy Európában nem erről szól a történet. Kis egységek dolgoznak együtt, és szövetkeznek utána. Nem tőkebefektető társaságok profitérdekei mentén kell stratégiát készíteni - erről hosszú vitánk volt, nagyon sajnálom, hogy ez a vita úgy dőlt el, ahogy eldőlt, és erre ékes bizonyítékot adott szerdán az ön jelenlétében is átadott tehenészeti telep, és ez nekem nagyon rossz előérzeteket hoz.

Ez nem a vidék megmaradásáról szól, ez bizony azoknak a tőkebefektető társaságoknak a mindenén átgázolásáról szól, amelyekkel sajnos nekem is szembesülnöm kellett, és amelyek, úgy látszik, a közpolitikát is a közjó irányából egészen más, saját tőkeérdekek mentén terelik el. A termelési költségek mellett szíveskedjenek kimutatni a társadalmi költségeket! Van-e erre vonatkozóan hatástanulmány? Mi történik a vidékkel, ha ilyen fejlesztések lesznek? Hol van? Láthatnánk ennek az adatait? Milyen következményei lesznek a társadalomra, a helyi gazdaságra, a helyi foglalkoztatásra és azokra, amiket egyébként a kormányprogramban a legfontosabbnak mondtunk? Ez számomra teljességgel elfogadhatatlan. Nem tőkebefektető társaságok üzleti tervével kell egy parlamentnek és egy kormánynak foglalkoznia, hanem azzal, hogy hogyan fogjuk a helyi gazdaságot és társadalmat megerősíteni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Tisztelt Képviselő Úr! Engedje meg, hogy levezetőként azt mondjam, megvédve a helyettes államtitkár urat, hogy azt gondolom, ön sem a témánál volt. Ez nem egy szarvasmarha-stratégiának az értékelése volt, hanem gyakorlatilag a sertéságazatnak az értékelése. *(Dr. Ángyán József: Ugyanaz! Ugyanaz!)* És én azért azt szeretném kérni a tisztelt

képviselőktől, hogy tiszteljük azt a munkát, amit ebbe az anyagba beletettek, és azt gondolom, ezt a politikai szabadságharcot nem bizottsági ülésen kell megvívni (*Dr. Ángyán József: Hát hol?!), hanem a bizottsági ülésen a témához kell érdemben hozzászólni (Dr. Ángyán József: Azt tettem.), mert én azt gondolom, az én megítélésem szerint a hozzászólása nem volt magasabb szintű, mint maga a kritika, ez az én saját véleményem. Én tisztelem a tanár urat, de azt gondolom, hogy..., majd a folyosón elmondom ezzel kapcsolatosan a véleményemet.*

Van-e még kérdés, hozzászólás? (*Jelzésre:)* Varga Géza, utána Farkas Sándor.

VARGA GÉZA (Jobbik): Elnök úr, köszönöm a szót. Azzal én is egyetértek, hogy hatalmas munkát fektetett az államtitkár úr és csapata ebbe a munkába. Azt a néhány kritikái észrevételt, amit Ángyán képviselőtársam elmondott, nem fogom megismételni, de többségükkel egyetértek. Egyszerűen én is úgy gondolom, és még képviselőtársam felszólalása előtt írtam fel, hogy a magyar mezőgazdaság duális jellegét egyáltalán nem veszi figyelembe ez az ágazati stratégia. Ezt kellene tudomásul vennünk, és akkor onnan lehetne egy szakmai vitát folytatni, hogy amikor stratégiát alakítunk ki, akkor legalább vegyük figyelembe azt, hogy van egy másik Magyarország is. Nagyon sajnálom, hogy az elnök úr a tehenészet kapcsán leintett, de ez most egy annyira élő példa, hogy ezt nem lehet nem illusztrációnak felhasználni nagyon sok mezőgazdaságról folyó vitánkban. Ha valaki kiszámolta, azon a csodálatos tehenészeti telepen 60 millió forintból teremtettek egy darab munkahelyet, és büszkén nyilatkozta Csányi úr, hogy ennek jelentős része EU-támogatás, ami azt jelenti, hogy 30 százaléknál kevesebb támogatást nem nagyon szoktunk kapni, illetve igényelni fejlesztésre, ez azt jelenti, hogy 20 millió forintot kapott. Ugyanazt csinálja a kormány, mint amit a Hankook esetében. Ez a sertéságazat, mivel nem veszi figyelembe a mezőgazdaság duális jellegét, ugyanebbe az irányba megy. Én tehát azt gondolom, hogy jelentős kapacitás volna a sertéságazat fejlesztésére a háztájikban, hiszen ott megvan egy bizonyos infrastruktúra. Igaz, hogy a technológiába a méretgazdaságosság miatt koncentráltan érdemes beruházni, de igenis én is azt gondolom, hogy nem szembe kellene állítani egymással ezt a két típusú gazdálkodási formát, hanem miközben a nagyüzemi, valóban a tőke által támogatott vagy ott érdekelt mezőgazdaság a technológiafejlesztésben érdekelt, és a gazdaságosságát, a jövedelmezőségét ezáltal akarja biztosítani, de ezzel egyenlő értékű lehet a gazda gondoskodása, az, amikor a családja megélhetéséről ezeken a területeken, tehát ahol kihasználatlan kapacitása van, ott sertésállományt fejlesztene, természetesen integrációra, szükség van a takarmányra, nem ragozom, ezt mindannyian tudjuk.

Egy nagyon fontos dolog nem hangzott el a beszámolóban, ez pedig az Európai Unió hatása, az Európai Unió közös agrárpolitikájának a hatása a sertéságazat lezuhanására. A jelenlegi kormány - bizonyára más is így csinálna a helyében - nyilván a 2004-es időpontot hozza a csökkenés illusztrálására, hogy ott milyen drasztikus volt, és azt nyilván a szocialista kormányhoz lehet kötni, kell is kötni, nem tisztem, hogy a szocialista kormányt védjem, ugyanakkor nem lehet elfedni vagy átugrani a felett a tény felett, hogy az Európai Unió közös agrárpolitikája a szántóföldi növénytermesztést támogatja. Meg is van az eredménye, és Magyarország erre jól rácuppant - bocsánat a szóért! -, és Magyarországon azok az üzemek, amelyek ebben voltak érdekeltek, nyilván ezt meglovagolva ezt igenis kihasználják, közben a kormány pedig küszködjön az egyéb ágazatokkal. Csak stratégiával nem fogunk tudni kimászni ebből a helyzetből, ha nem nézzük meg, hogy ezt a stratégiát mi okozta. És itt az Európai Unió közös agrárpolitikáját mindenképpen az alapvető okok közé tenném, hogy az olyan, amilyen. Egy kormánynak, egy tagállami kormánynak azért igenis lépéseket kellene tennie. A helyettes államtitkár úr nagyon helyesen elemezte a takarmányárak vonatkozásában a versenyképtelenségünket. Igen, ez azoknak a lobbierdeke, akik a tengerparti övezetben voltak, ott kiváló, olcsó takarmányt tudtak hozni, és onnan történik az export is. Felírhatjuk mi most, hogy Kína, Oroszország és a Távol-Kelet az új piac, igen, csak az új piacokat megint

csak tengerparton fogják tudni elérni azok a sertéstermelő országok, amelyek az olcsó takarmánynak is a haszonélvezői. Én tehát azt gondolom, hogy ez így önmagában legalábbis további elemzést igényel.

Az Európai Unióban a közös agrárpolitika tárgyalásakor igenis lehetne... Európa bővül, oké. Ha bővíteni akarják Európát, akkor a differenciált Európára, a differenciált tagállami érdekekre igenis ki kellene nyitni a közös agrárpolitikát. Ha erre legalább szándékot látnánk a kormány részéről, akkor, azt gondolom, a nehézségeink, ezeknek a tárgyalásoknak a során a kormány nehézségeit mindannyian sokkal jobban meg tudnánk érteni, és akkor úgymond akár ötletekkel, javaslatokkal tudnánk segíteni.

Arra kérem az államtitkár urat, hogy majd mondjon meg nekem egy számot. Nem figyeltem pontosan, vagy nem hangzott el három darab szám: hogy mekkora a hazai fogyasztás, mennyi az export, és mennyi az import. (*Farkas Sándor: Benne van az anyagban.*) Tessék? (*Farkas Sándor: Benne van az anyagban.*) Igen, gondolom, hogy valószínűleg el is hangzott, csak elkerülhette a figyelmemet, de ezt a három számot szívem szerint a javaslat elejére írnám fel, mert ez rögtön kijelölné azt, hogy mekkora az export jelentősége pillanatnyilag, és hogy hova akarunk eljutni. Természetesen abból ki lehet indulni, de hogy mekkora az exportnak a jelentősége, mekkora a hazai fogyasztásnak a jelentősége, és abból mekkora piacot engedünk máris át a külföldi versenytársainknak. Én azt gondolom, hogy ez egy másik jó kiindulási alap lenne ahhoz, hogy ezt a stratégiát valóban mindannyiunk meglelégedésére továbbvigyük.

A piacvédelemről volt fenn egy slide, de én azt gondolom, hogy a piacvédelem vonatkozásában nagyon nagy örömmel hallottam volna, hogy milyen - hogy is fogalmazott a miniszter úr egyszer? - furfangos megoldásokat talál ki a kormány arra, hogy az adott mozgástéren belül a piacvédelmet mégis biztosítsa valamilyen szinten, vagy legalábbis javítsa. Mi egyszerűen kerekén kimondjuk, hogy az élelmiszer-önrendelkezés bevezetése volna a megoldás, és mielőtt felhördülnek kormánypárti képviselőtársaim, az élelmiszer-önrendelkezés nem azt jelenti, hogy állítsuk le az exportot, semmi ilyesmit nem jelent, hanem ami az előző témákban a piaci szervezetekről, a dinnye kapcsán elhangzott, igen, úgy kell csinálni, ahogy Pócs képviselőtársam mondta: amikor nincs magyar dinnye, akkor be kell hozni, amikor pedig van, akkor pedig azonnal le kell állítani - ez az élelmiszer-önrendelkezés, de most nem akarok ebbe belemenni. Ebben a vonatkozásban tehát vannak tartalékok. Tudom, hogy ez WTO szintű dolog, tehát már nemcsak hogy az Uniónak adtuk át, delegáltuk ezt a jogunkat, hanem egyenesen a WTO-nak, ami egy további szint, és most nem a Mezőgazdasági bizottságból fogunk eljutni odáig, ugyanakkor például - csak néhány példa, amit a régi tagállamok vagy más tagállamok alkalmaznak - Franciaországban tejet egyetlen határátkelőn lehet bevinni, és azt a határátkelőt jelölték ki, amelyik jó messze van a tejbehozó versenytársaktól, ez csak egy példa. Egy további példa az, hogy a behozott árunak..., igen, tudom, hogy a határokat nem lehet lezárni, igen, tudjuk a leckét, hogy a tőke és az áru szabad áramlása, s a többi, s a többi, de arra van példa a régi európai uniós tagállamokban, hogy minden határt átlépő élelmiszeripari termék kapcsán bejelentési kötelezettség van. Ha ezt megtennénk... És akkor ezt a fordított áfára is mint lehetőségre le lehet természetesen bontani, tehát a teendőknek, a lehetőségeknek fel lehet építeni akár egy hierarchiáját. Az tehát, ha minden behozott áru bejelentési kötelezettség alá tartozna, drasztikusan csökkentené a feketepiacot, drasztikusan csökkentené a visszaéléseket, a rossz minőségű árut, és hasonlókat.

Kérdezném továbbá a vágópontokat. Halljuk V. Németh Zsolt államtitkár úrtól, hogy ez kellőképpen, megfelelően halad, azt hiszem, a pályázatok első körös elbírálása, tehát a formai bírálata megtörtént, az ellenőrzések zajlanak, ezt örömmel halljuk ennek a bizonyos duális mezőgazdaság alsó szintjének a megsegítése kapcsán. Ebben statisztikailag milyen szerepet szán a kormány ezeknek a vágópontoknak a belépésével, azok milyen piacra, hogy segíti ezeket, hogy azon túl, hogy most akkor erre lehet EU-s támogatást is kapni, ami nagyon

helyes, akkor persze egy kicsit inkubálni kellene ezt a folyamatot, erre vonatkozóan vannak-e tervek, ha vannak, akkor ez miért hiányzik a stratégiából, és valóban amit Ángyán képviselőtársam előttem említett, hogy ezek a lehetőségek, mint a szociális földprogram, a szociális szövetkezet, s a többi, egyáltalán a szövetkezés mint lehetőség nagyon lekerült, vészesen lekerült a kormány kommunikációjának a programjáról. Tehát a vágópontoknak a statisztikai helye, akkor csak ezt kérdezem, hogy maradjunk most ennél a témánál. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Farkas Sándor képviselő úr a szó.

FARKAS SÁNDOR (Fidesz): Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Képviselőtársaim! Én attól eltekintve, amit Ángyán képviselőtársam kritikaként megfogalmazott, azt mondom, nagyon örülök annak, hogy van a sertéságazatról egy olyan anyag, amely vitaanyagként is szerepelhet. Régi problémánk volt az, hogy bizonyos ágazatok nem kerültek olyan mélységig feldolgozásra, mint ahogy - meggyőződésem szerint, elolvasva és látva az anyagot - most a sertéságazatban sikerült. Inkább csak támogatásképpen javaslom, hogy akár a többi ágazatot is hasonló módon próbáljuk majd végigbeszélni, ez szerintem a bizottság komoly feladatai közé kell hogy tartozzon. Igaz, hogy vannak albizottságaink, amelyek bizonyos részterületeket megpróbálnak maguk feldolgozni, de úgy gondolom, fontos, hogy egy ilyen közös bizottsági ülésen beszéljünk egy ilyen fontos ágazatról, mint amilyen a sertéságazat - vagy amilyennek véljük, mert ma már nekem ezzel kapcsolatban is vannak kérdéseim -, még akkor is, és ezt azért én is kritikaként fogalmazom meg, ha nincs olyan konkrét napi pont, javaslat, amellyel gyakorlatilag az ágazatot úgymond ki tudnánk billenteni egyik pillanatról a másikra, de ez annál sokkal bonyolultabb, mint hogy valaki ilyet várjon. Ez saját magam önkritikája is, mert én is szeretnék ilyet, de hogyha a gazdasági környezetben van az ember, és netalántán még ezt a tevékenységet üzi, folytatja, vezeti vagy próbál benne eljárni, akkor nagyon gyorsan rá fog jönni, hogy nem olyan egyszerű ez a kérdés. Még egyszer azt mondom tehát, hogy nagyon örülök, hogy van egy ilyen anyag, azt is tudom, hogy elég komoly szakmai munka előzte ezt meg, és azok a következtetések, amennyiben be tudjuk tartani, és ha ezek a következtetések kormányprogramként, az utolsó sorokban intézkedésként meghatározásra kerülnek, és ha ezeket végre tudjuk hajtani, akkor biztos, hogy az ágazat előrébb fog lépni, e felől nekem kétségem sincs.

Én inkább talán erre a foglalkoztatási és vidékpolitikai kérdésre szeretnék néhány reakciót tenni, már csak azért is, mert mindig azt szoktam mondani, most is mondom: gyakorlóként, és szerintem az a legjobb példa, amikor az ember gyakorlatból indul ki, hogy mi van jelen pillanatban vidéken. Nagyon sok elszegényedett, nagyon sok nehéz helyzetben lévő térség van, e felől kétsége sincs senkinek sem. Ahol még netalán egy kicsit jobb a helyzet, ott sem lehet az állattenyésztésben munkaerőt alkalmazni gyakorlatilag még akármilyen magas összeggel sem lehet. Juhászt nem lehet találni, csak ilyen terelő embert, akinek maximum a kutyát is oda kell mellé adni, ezt azért úgy szeretném elmondani, hogy ez a valóság. *(Varga Géza: Egy része a valóságnak, maradjunk annyiban!)* Jelentős része, valószínű, hogy az ágazatok jelentős problémája, a juhállomány csökkenése, de a sertés is idetartozik, hogy nem nagyon talál rá az ember megfelelő, olyan létszámot, olyan munkaerőt, aki annak az állatnak a gondozásával, tartásával foglalkozna, amennyiben természetesen megvan a technológiai háttér, aminek a megteremtése nem két forint és két fillér, hanem nagyon komoly összeg.

De én még visszább mennék a történetben. Nem akarom a szocialista világot felidézni, de mégis kénytelen vagyok, valamikor a '70-es évek végéről, a '80-as évek elejéről, amikor, kérem szépen, van egy falu, ahol 15 ezer darab sertést bocsát ki 2 ezer ember egy év alatt. Hogy csinálták ezt? Úgy, hogy integrációban kihelyezésre kerültek a sertések, minden portán

megvolt, a mai napig is megvan a disznóól, megvan a kamra, a kis raktárrész, nem mondom, hogy a szerű, hanem csak egy beépített hely, ahol a takarmányt gyönyörűen el tudták tartani. Ugyanakkor tudni kell, hogy akkor a takarmányozási költség az akkori árszinten jóval alacsonyabb volt, mert olyan melléktermékeket lehetett használni, mint a baromfihúspép, azt hiszem, jól mondom, húspép volt akkor a baromfiiparból, ezek mind fillérekért kerültek ki, és ezt mind beletették az adott gazdák, nagyon jó jövedelemre tettek szert - igaz, hogy egy másodállásban tudták ezt a tevékenységet folytatni -, és akkor volt 10 millió sertés Magyarországon. Ma ez nincsen. Miért nincsen? Az egyik az, hogy olyan környezetvédelmi előírások vannak, amelyek lehetetlenné teszik ezt. Az, hogy most enyhítettünk ebben az állattartási rendeletben... Én hiszek olyan túlzottan abban, hogy ez olyan nagy mértékben meg fogja növelni a kedvet az állattartás iránt, de mindegy, megteremtettük a lehetőséget, ezt fontosnak tartom. Ugyanakkor - visszatérve az eredeti gondolatra - akkor megvoltak azok a húszüzemek, megvoltak azok a feldolgozók, amelyek akár a nagysúlyú sertéseket is feldolgozták. Ma már ilyenre nem is emlékszik senki sem, hogy volt olyan, hogy nagysúlyú sertés. Mi személy szerint az én gazdaságomban csak nagysúlyú sertést állítottunk elő, azért, hogy a Pickben megfelelő szalámi legyen, nem kissúlyú sertéseket állítottunk elő. Megfelelő módon bizonyos mértékben értékelte is akkor ezt ez a piac, az akkori viszonyok között természetesen.

A másik kérdésem, ami felvetődik, hogy kell-e nekünk 10 millió sertés. Most úgy őszintén! Megkérdem, kell-e nekünk? Annyit gondolkodtam ezen, hogy ki merjem-e mondani, hogy szükségünk van-e nekünk 10 millió sertésre Magyarországon, szabad-e ezt ilyen célnak tekinteni? Szerintem irreális dolog, ha a realitásokból indulunk ki. Az, hogy legyen Magyarországon, és ne ez a helyzet álljon elő, ami gyakorlatilag ebben az anyagban is szerepel, és idézném: „Magyarország élősertésből nettó importőr - csak kiemelném -, sertéshúsból nettó exportőr.”, mindenki olvassa el az anyagot, nagyon jól kijön belőle minden.

Visszatérve erre a tartási dologra, szintén csak két sort említenék meg az anyagból, ami gyakorlatilag rávilágít a lényegre, hogy milyen problémák vagy lehetőségek vannak. Azt mondja: „A kis- és közepes gazdaságok talpon maradásához létfontosságú a szervezettség növelése, a termelői együttműködésekben vagy vertikális integrációkban való részvétel.”. Ki fogja ezt megtenni? Csak az, akinek tőkéje van, vagy pedig az állam, de én abban nem hiszek, hogy az állam ilyen jellegű fejlesztéseket vagy támogatásokat adjon. Csak azt tudja ezt megtenni, akinek megfelelő technológiája van, legyen az most kis magángazdaság vagy társas vállalkozás, énnekem teljesen mindegy ebből a szempontból, egy a lényeg: az, amit előbb említettem, hogy Magyarország ne legyen importőr, hanem valóban exportőr legyen. Hogyan érjük el ezt a célt? Úgy, hogyha ehhez természetesen ezeket a társaságokat vagy magángazdaságokat... Mert hogy itt „társaság”-ot mondunk mindig, az szerintem tévedés, és bizony félreviszi a közvéleményt, mert ha megnézzük, hogy milyen a mai szerkezet a mezőgazdaság területén, bizony-bizony a magángazdaságok sokkal nagyobb területtel, akár tevékenységi körrel, állatlétszámmal rendelkeznek bizonyos helyeken, mint bármelyik régi térszövből megmaradt 300 vagy 400 hektárosra zsugorodott szövetkezeti modell. Ebben... (Varga Géza: *Nyilván nem arról van szó.*) Jó, csak azért jó, ha ezt tisztázzuk, mert sosem hangzik ez így el, mindig csak arról van szó, hogy a nagy társas vállalkozásokat kell szidni, és azokat kell elmarasztalni. Biztosan vannak olyanok, amelyek valóban külföldön tárolják a jövedelmüket és a pénzüket, de ilyen általánosságban én ezt azért messze-messze - akár még azt is mondhatom, hogy érintett vagyok - visszautasítom, mert nálunk nincs külföldi társaság, nincs külföldi pénz, az van, amit saját magunknak megteremtünk, és megpróbálunk életben maradni a rendkívül nehéz körülmények között.

Az, amit Varga Géza elmondott, hogy a növénytermesztés bizonyos jobb lehetőségekkel bír a támogatások területén, teljesen ésszerű. Inkább olyan szabályozórendszer kellene Magyarországon, amennyiben ez lehetséges, alakítani, hogy a földművelőket,

földműveseket vagy nagy, nagyobb területen gazdálkodókat valóban rávegyük arra, bár ez nem új gondolat, hogy bizonyos állattenyésztési termékeket állítsanak elő, az állattenyésztés területén beruházásokat végezzenek, illetve kezdjenek el állatot nevelni. Ezt meg lehet csinálni, ezt le lehet szabályozni szerintem, ezen az úton el lehet indulni. De fennmarad ugyanaz a kérdés, amivel kezdtem a gondolatomat, hogy ki fog abban dolgozni. Mert ha megnézzük, az emberek ma jelentős részben irtóznak a mezőgazdasági munkától. (*Obreczán Ferenc: Igen.*) Irtóznak a mezőgazdaságtól. Nem hajlandók 4 órakor felkelni, mert fél 5-kor meg kell fejni a tehenet, vagy almozni kell, vagy takarmányozni kell, vagy a hígtrágyát ki kell engedni a csapon, mert csak a csapot kell megfordítani, nem hajlandók 6 óra előtt munkába állni. El sem tudom képzelni, hogy egy állattenyésztő telepen a munka a ma bevált, napi 8 órás időszakban elvégezhető legyen, nem, és egyszerűen a mai... Nem biztos, hogy ez az ország minden területén igaz, de úgy gondolom, jelentős részben igaz az, hogy a növekedésnek a gátja pont az, hogy nincsenek meg azok a személyi feltételek, amelyekkel akár állományt lehet bővíteni, akár hatékonyságot lehetne elérni, illetve amelyekkel a jövedelemszerzésben is előre tudnánk lépni. És én úgy érzem, hogy amíg ebben nem tudunk előbbre lépni, hogy az embereket, a munkavállalókat rábírjuk arra, hogy az állattenyésztésben vagy egyáltalán a mezőgazdaságban tevékenykedjenek, addig, én úgy gondolom, nagyon nehéz helyzetben leszünk.

Még egy gondolatot a vágópontról, amit szintén Varga Géza vetett fel. Ezzel kapcsolatban én csak annyit szeretnék mondani, hogy nagyon jónak tartom, mert végül is ez a helyi piacoknak - amit Ángyán képviselőtársam számtalanszor elmond - ad egy óriási lökést, illetve lehetőséget. Ha jól tudom, 32 vagy 37 ilyen vágópont minősítése, illetve pályázata megtörtént, ha ezek beindulnak a helyi kis piacokon, biztos vagyok benne, hogy jól fognak működni. Elfogadhatatlannak tartom azt, hogy ilyen hűtőkocsikkal, ráírva, hogy: „Friss hús” járják a vidéket, és így adják a falusi embereknek a tökehúst vagy a hasított sertésből szétszedett húsféléseket. Erre jó többek között szerintem, hogy ezek a vágópontok elindulnak, és ha lesz vágópont, remélhetőleg lesznek gazdák vagy gazdálkodók, akik erre úgymond rá fognak cuppanni. (*Derültség.*) Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Patay Vilmos jelentkezett még hozzászólásra.

PATAY VILMOS (Fidesz): Köszönöm szépen. Igyekszem az idővel is gazdálkodni, egész röviden szólnék, nem teljesen csatlakozva az előző felszólalókhöz, inkább arra fókuszálnék, amit én egy kicsit hiányoltam, vagy amit én szerettem volna, hogyha egy kicsit erősebben megjelenik az anyagban. Ez pedig az, hogy a sertéságazat európai összehasonlításánál azt is fontos vizsgálni, hogy az élen járó országokban milyen piaci mechanizmusok működnek, amelyek nálunk nem működnek. Utalások vannak rá, de célszerű lett volna azt is kiemelni, és talán egy kicsit többet kellene foglalkozni vele, hogy mi a piaci szerepe az élen járó országokban a termelői szerveződéseknek, szövetkezeteknek, hogyan működnek ott, hogy pozícióba hozták, illetve ott is tartják tartósan azokat a termelőket. És akkor egy gondolattal csatlakoznék Sándorhoz, aki emlegette, hogy nehéz munkaerőt találni. De Dániában vagy Hollandiában véleményem szerint még nagyobb az egyéb konkurens foglalkozások lehetősége, és ott is ugyanolyan bűdös a hígtrágya-leengedés; vizsgáljuk-e azt, hogy ott miért mennek el oda a fiatalok, vagy miért maradnak ott? Ez fontos lenne, mert különben... (*Az elnök egymáshoz dörzsöli a hüvelyk-, a mutató és a középső ujját.*) Igen, lehet mutatni, de ezeket mint együtt meg kell nézni.

Még egy másik gondolat, tényleg az idővel gazdálkodva: a gabonakereskedelmi szabályozással is foglalkozik az anyag. Én ezt egy nagyon fontos lehetőségnek, egy összetett, több területre kiterjedő hatású kérdésnek tartom, és egy kulcskérdés lesz ez a takarmánybiztonság és a takarmányárak alakítása terén. Én tehát fontosnak tartom, hogy

amikor sertésprogramról, -stratégiáról beszélünk, akkor nézzük meg, hogy máshol meghozott döntések, máshol meghozott fejlesztések, változtatások milyen hatással járhatnak, és ezt ilyen szempontból pozitív dolognak tartom az anyagban. Köszönöm szépen, csak ennyi lett volna.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ha megengeditek, én is hozzászólok mint bizottsági tag.

Én is jónak tartom az anyagot. Mondjuk arra szeretném felhívni az anyag kapcsán a figyelmet, hogy ez egy stratégia, nem a megoldás. Hogyha az anyag végét elolvassák a tisztelt képviselőtársak, akkor ott van az a kormányhatározat, amely egy intézkedési tematikát ad, és majd annak a véleményezése után lehet, én azt gondolom, a megoldásokat keresni, hiszen ennek október végi, november végi, december végi határidői vannak. Ez az - úgymond - vitaanyag nem a megoldást tartalmazza, hanem inkább egy megállapítást tesz arra vonatkozóan, ami alapján majd a kormányhatározat intézkedéseit a tárcának végre kell hajtania. Ez két fő pontban és 17-18 alpontban ad határidőket a tárcának, és utána lehet végeredményről beszélni.

Ha megengedik, az államtitkár úrnak feltennék egy kérdést az anyaggal kapcsolatosan. Azért vannak nagyon tanulságos megállapítások is. Varga Géza képviselő úr kérdésére is utalnék, hogy mennyi Magyarországon a sertésfogyasztás, és itt visszajön a Sándor kérdése, hogy kell-e 10 millió sertés. Mondjuk az anyag csak 6 milliót mond, de adott esetben a 6 millió is kérdéses, ha azt vesszük, hogy az anyag alapján Magyarországon az egy főre jutó sertéshús-fogyasztás 27 kilogramm/év, ellentétben Ausztriával, ahol meg 58 kilogramm/év. Hogyha 10 millió magyar emberrel megszorozom ezt a 27 kilogrammot, ami nyilván színhústra vonatkozik, az 270 ezer tonna, és hogyha azt a részét nézzük, hogy most mondjuk 3 millió sertés van - hogy van vagy nincs, azt pontosan nem tudjuk -, és annak nézzük az élőhúskihozatali részét, akkor az nem éri el a 270 ezer tonnát, mert hogyha élőhúsban lenne mondjuk 3 millió, és az mondjuk 100 kilós, az átlag vágósúly olyan 120 kilogramm körül van, de a kihozatalban mondjuk 55-56 százalék, tehát gyakorlatilag jelen pillanatban nincs annyi sertés, mint amennyit elfogyasztunk, de nagyon alacsony szinten fogyasztunk.

Az anyagban van egy pont, a kormányhatározatban van egy olyan pont, hogy a magyar húst népszerűsítsük, de ez nemcsak a magyar hústra mint jelenségre vonatkozik, hanem a mennyiségét is meg kellene nézni, hogy miért van az, hogy Ausztriában több mint kétszer annyi sertéshúst fogyasztanak, mint Magyarországon, és ha növelnénk a sertéshús-fogyasztást - nem tudom, kitér-e erre a koncepció -, akkor mondjuk minek a rovására menne ez, mert nehogy mondjuk egy másik ágazatban meg esetleg problémát okozunk. Erre vonatkozóan kérdezem az államtitkár úrtól, hogy ezt vizsgálják-e, és mi a cél, mennyi legyen a fogyasztás Magyarországon sertéshúsból?

Amit még meg szeretnék kérdezni a közeljövőre nézve, és én is mint gyakorló sertéstartó teszem fel a kérdést, hiszen a családi gazdaságunkban mi is 3 ezer hízót állítunk elő évente, hogy a fordított áfát én szükségesnek tartom - hiszen az anyag szerint 30 százalék van feketeforgalomban, a piacon ennél nagyobb szám van kinn, hogy mennyi feketevágás van, illetve mennyi fekete-sertéstartás van -, de van számomra egy anomália, hogy az egyik oldalon a fordított áfa helyénvaló az élő sertésnél, a takarmánynál viszont megmarad a rendes áfa, holott a takarmány alapanyagánál már szintén fordított áfa van. A kukoricánál fordított áfa van, de ha abból csinálnak granulátumot vagy tápot, azt már 27 százalék áfával kell megvennie a sertéstartónak, de tőle a sertést meg fordított áfával viszik el. Terveznek-e itt valamiféle segítséget a sertéstartóknak, hogy vagy a fordított áfa vagy egy jelentősen csökkentett áfa jelenjen meg a takarmánynál, hiszen maga a takarmány, a táp, a granulátum vagy a dara, ki hogyan veszi, vagy mit vesz figyelembe, az is gyakorlatilag egy köztes termék, tehát célszerű lenne akkor a termékpályában végigvinni a fordított áfát, mert így viszont ez egy komoly terhet jelent majd a sertéstartóknak, hiszen a sertésnél gyorsabban pörög

úgymond az áru, mint mondjuk a húsmarhánál, többször kell takarmányt vásárolni, és ha mindig kifizeti ott az áfát, akkor ez neki likviditási problémákat fog jelenteni.

A másik, amit szeretnék megkérdezni, hogy van egy kis ellentmondás a dologban, és nem tudom, ezt vizsgálták-e. Az anyag azt mondja, hogy ma Magyarországon a vágóhídi kapacitás akár 8 millió sertésnek a vágására is alkalmas lenne, utána a másik oldalon meg a vágóhidak létesítését forszírozzuk. Nem lenne-e célszerű a meglévő vágóhídi kapacitásokat áttekinteni, annak a ráncait egy kicsit felvarni, területileg lehatárolni, mintsem hogy itt van egyszer 8 millió, és újakat akarunk létrehozni.

Amit még meg szeretnék kérdezni, az az, hogy nyilván Kínát mindenki egy ilyen kis csodavárónak tartja, mert ha Kínában egy kicsit megindul a fogyasztás, az olyan dimenziókat ad, hogy az nagyon jelentős, de Kínában elég szigorú az élelmiszer-biztonság, illetve az élelmiszer-behozattal kapcsolatosan nagyon komoly és nagyon hosszú akkreditációs eljárások vannak, önmagában tehát nem elég csak a kínai piacot megjeleníteni. Mit teszünk annak érdekében, hogy a kínai piacra megfelelő akkreditációval is rendelkezünk, illetve milyen stádiumban vannak ezek a kapacitások?

A másik, hogy elhangzott itt, hogy a 2,6 milliárd forint igazából nem is olyan sok, sőt Göögös Zoltán azt mondta, hogy biztos ez lesz először zárolva, de mondjunk legyünk optimisták, hogy nem lesz zárolva. Ez valóban nem sok, csak az a kérdés, hogy ezt hova akarjuk allokálni, és mikortól kezdődik el, tehát hogy ez hogyan lesz kézzelfoghatóan befordítva az ágazatba.

Egyelőre nincs más kérdésem.

Az államtitkár úrnak adom meg a szót. (*Farkas Sándor: 1 órára azért majd menjünk át! - Derültség.*) ...Akkor még nem lesz kétharmados...

DR. FELDMAN ZSOLT (Vidékfejlesztési Minisztérium): Bocsánat, 1-ig tart az ülés? Mert akkor annak függvényében válaszolok.

ELNÖK: Igen, 1-ig tart az ülés - körülbelül.

Dr. Feldman Zsolt (Vidékfejlesztési Minisztérium) válaszai, reflexiói

DR. FELDMAN ZSOLT (Vidékfejlesztési Minisztérium): Jó, rendben, igyekszem gyors lenni.

Alapvetően 2014 után az látszik, mi magunk azon vagyunk, hogy a közös agrárpolitikában a termeléshez kötési támogatások opciójának a bővítéséért harcolunk, ami lényegében pont az ilyen munkai igényes vagy állattenyésztő ágazatok számára nyújthat lehetőséget. Ebben alapesetben nincs benne a sertés, tehát az Európai Bizottság a hagyományos ágazatokat sorolja fel a termeléshez kötött támogatásra jogosultaknál, mi megpróbáljuk a sertést és a baromfit beleszuszakolni ebbe a rendszerbe, ami a mostani tudásunk szerint az egyedüli ilyen típusú pluszmozgástér a mostani közös agrárpolitikás mozgástérhez képest.

A számokat tekintve közben Farkas képviselő úr idézett az anyagból. Ebben 2011-es adatok vannak a külkereskedelemre vonatkozóan. Azt hiszem, annak a példánynak, ami önöknél van, a 8. oldalán található meg (*Farkas Sándor: Így van!*), hogy 158,7 ezer tonna a sertéshúsexport, 143,9 ezer tonna volt a sertéshúsimport 2011-ben, és akkor van egy olyan külkereskedelmi egyenleg-szám, amely azt mondja - 2011-ről beszélünk -, hogy abban az évben 346 millió euró volt az exportteljesítmény, 265 millió az import, és akkor ez alapozza meg azt az állítást, hogy Magyarország összességében élősertésből nettó importőr volt, sertéshúsból pedig nettó exportőr, ha a summát nézzük a végén, de természetesen részletesebb adatokat is tudunk adni ennél, ha szükséges.

A piacvédelem. Én magam is említettem néhány dolgot. Azt gondolom, hogy a másodlagos élelmiszer-vizsgálat, ami egy bizonyos volumen fölött kötelezővé teszi a bejelentést az élelmiszerek importálói számára, azt gondolom, az a határokig elmenő opció az áruk szabad áramlásának elve keretében, ahol minden ilyen típusú kockázatos termék esetében él ez a bejelentési kötelezettség, és éppen ezért az átláthatóság az illetékes hatósági szervek számára biztosított.

A vágópontoknál, én azt gondolom, az adminisztratív vagy ilyen élelmiszer-biztonsági akadályokat vagy gátakat, amelyek ezek létesítését akadályozták, leépítettük. Nincs konkrét számom, vagy nem emlékszem rá, de jelzik ezt, hogy a mostani EMVA-támogatásoknál is számos vágópontra érkezett pályázat. Nem akarok konkrét számot mondani, ha szükséges, meg tudjuk adni, de úgy emlékszem, hogy tucatnyi, akár kéttucatnyi is volt ezeknek a támogatást igénylő vágópontoknak a száma. Ez azért érdekes vagy jelentős, mert ez azt jelenti, hogy ezek a valóban gúzsba kötő szabályok már nem léteznek, tehát ilyen értelemben aki piaci lehetőséget lát, és meg tudja teremteni az önerőt, az lát ebben üzleti potenciált. Tehát működik, elindult ez a vágópontos történet, és ezeket a lokális ellátási igényeket ilyen értelemben most már kezeli ez a rendszer. Ha kell, tudunk konkrét számot mondani, most nekem nincs kéznél ilyen.

Van egy csomó olyan kérdés, alapvetően Ángyán képviselő úr kérdései, hogy ez az anyag nem akarja a magyar mezőgazdaságot megváltani vagy megoldani, nem foglalkozik mindennel, nem foglalkozik a szociális szövetkezet kérdésével, hiszen azokat megfelelő módon, más mederben az abban érintettek menedzselik és folytatják, úgy, hogy közben megvan a kapcsolódási pont természetesen. Én tehát azt gondolom, hogy mindegyik témának megvan a maga kormányzati felelőse, aki azt viszi, ilyen értelemben ezek, még ha nincsenek is benne minden papírban, de ugyanúgy érvényesülnek, ahogy azt a korábbi döntések már megalapozták.

Farkas Sándor képviselő úr felvetette a több ágazati stratégia kérdését. Ennek alapján dolgozunk jelen pillanatban. Juh, zöldség-gyümölcs, húsmarha, baromfi, sok mindennel foglalkozunk jelen pillanatban, és hasonló elvek alapján szeretnénk feltárni tulajdonképpen az egyedi ágazati problémakört, és arra speciális megoldásokat szeretnénk kidolgozni.

A nyugat-európai piaci mechanizmusokkal kapcsolatban, azt gondolom, utaltam is rá - ezt a mellettem ülő képviselő úrnak jelzem -, hogy ott valóban máshogy épült fel az elmúlt száz évben a sertéságazat. Maga ez az anyag szintén nem kívánja önmagában megoldani a termelői szövetkezesek kérdését, hiszen az a másik oldalon éppen a képviselő úr által menedzselve van - csúnya magyarsággal -, illetve ebben csak kiutalok arra, hogy itt azt a részterületet vettük elő például a termelői szövetkezesekkel kapcsolatban, ami az adózási aspektusokat érinti. A kollégák tudják, hogy a termelői szövetkezesek működését segítő adózási opciókat ennek kapcsán, ha úgy tetszik, feladatuk szabtuk magunknak és a Nemzetgazdasági Minisztériumnak, tehát ilyen értelemben ebbe az anyagba a sok termelői együttműködést érintő kérdés közül ezt vettük bele, még egyszer: a teljesség igénye nélkül.

A magyarországi fogyasztás, Horváth István képviselő úr felvetése. Jó lenne, ha vagy a bizottság vagy mi mondanánk meg, hogy mennyit fogyasszanak az emberek. Alapvetően az árérzékenység érzékelhető, ebből fakad az, hogy azt mondhatjuk, hogy a baromfihús iránti igény nemcsak nálunk, hanem, azt hiszem, világszerte erősebben, dinamikusabban nő, mint mondjuk a sertéstermékek iránti igény. Ez részben a táplálkozási szokások változásával van összefüggésben, részben pedig az árral is. És hogy minek a kárára lehet növelni? Még egyszer mondom: az a tendencia, hogy a baromfifogyasztás nő. Azt látjuk, hogy a magasabb árkategóriába tartozó állati termékek, a juh- vagy a marhahús fogyasztása Magyarországon nem érzékelhető, ha a teljes volument nézem, egyszerűen a magasabb árfekvés miatt. Ha megnézzük a juhágazatot és a húsmarhát, az export az, ami nemcsak hogy életben tartja, hanem fejleszti is a területet. Ilyen értelemben ezért legitim az export kérdésének a felvetése a

sertéságazat tekintetében is, mert ha tudunk minőségi húsmarhát meg juhot előállítani, akkor miért ne tudnánk garantáltan minőségi sertést is előállítani, és azt gondolom, hogy így érdemes ehhez a kérdéshez hozzájárulni.

A fordított áfa kérdésköre. Kormánydöntés született, hogy ezt kezdeményezzük. A takarmány kérdéskörét illetően ezt lényegében vizsgáljuk a Nemzetgazdasági Minisztériummal karöltve, hiszen valóban nem mindegy, hogy ez hogyan alakul. Két nehézséget hadd említsek meg ezzel kapcsolatban, amit meg kellene próbálnunk áthidalni! Az egyik ilyen típusú nehézség az, hogy az Európai Bizottság felé a fordított áfánál igazolni kell egyrészt a feketegazdaság mértékét, tehát ilyen értelemben mondjuk itt a premixeknél és nem tudom minél kellene ezt valahogy alátámasztani, másrészt pedig azt, hogy ez megfelelő eszköz ennek a visszaszorítására. Tehát foglalkozunk vele. Én a magam szempontjából azt szeretném, hogyha sikerülne a Nemzetgazdasági Minisztériummal közösen ebben egy olyan védhető álláspontot kialakítani, amely által az Európai Bizottság számára - ahol derogációt kell kérnünk a fordított áfa bevezetésére - ez kezelhető legyen valamilyen formában. Mi magunk is azt látjuk tehát, hogy ez szükséges lenne - hogy rögzítsem -, de több kérdőjel van még a megvalósításnál, amelyeken át kell hogy rágjuk magunkat. A likviditási kérdés szempontjából pedig mi magunk már egyeztettünk a NAV-val, olyan értelemben, hogy mondjuk hogyan és miképpen lehetséges az áfa-visszaigénylések adott esetben történő meggyorsítása az érintett piaci szereplők, vállalkozások számára. Ezért nyúlunk hozzá a forgóeszközhitelinkhez még, ahol tudunk, és ezért adunk kamattámogatást, tehát próbáljuk ezt a likviditási oldalt megfogni a másik oldalon, takarmány, adóhatósági, illetve hiteloldalon egyaránt. Tisztában vagyunk ennek a kérdésnek a jelentőségével.

A vágóhídnál azért csinálunk most kapacitásfelmérést, mert igaz az a szám, amely az anyagban is benne van, hogy többletkapacitás van a vágott mennyiséghez képest, viszont ha megnézi az ember ezek többségének a műszaki állapotát, akkor nem biztos, hogy azt gondolja, hogy ez az út vezet Európába. Ilyen értelemben ez egy kérdés, és ezt a piac fogja alapvetően eldönteni - mondjuk mi magunk is támogatási eszközökkel tudjuk valamikor majd befolyásolni ezt beruházásainál -, hogy vajon ez a meglévő állomány, amely az elmúlt, nem tudom, száz évben vágóhídi kapacitásként kiépült, vajon szolgálja-e ebben a formában, vagy mely részei lesznek versenyképesek a jövedelemtermelés szempontjából a jövőben. Ennyi, de ezt a piac alapvetően el fogja dönteni.

Az állat-egészségügyi kérdések az exportnál. Valóban, Ázsia, azon kívül, hogy potenciális piac, komoly adminisztratív akadályokat vagy adminisztratív elvárásokat támaszt az oda beszállító országokkal szemben. Én azt tapasztalom, hogy az állat-egészségügyi vonalon az illetékes államtitkárok meglehetősen sűrűn utaznak Kínába, és fogadunk kínai delegációkat annak érdekében, hogy az ottani karanténhivatalnál ezeket a típusú gátakat lebontsuk. Ilyen értelemben tehát folyamatos a munka ezzel kapcsolatban, mert valóban így lehet beljebb kerülni. Komoly agrárdiplomáciai erőforrásokat allokálunk ebben a problémakörben az előrehaladásra. Az én tudomásom szerint - nincsen aktuális információm - komoly haladást értünk el, de szükség esetén ennek a részleteit is el tudom mondani, ha utánamentünk.

Bízom benne, hogy a pénz, a 2,6 milliárd forint egy meglévő forrás lesz majd 2013-ban - erre a felvetésre azért hadd reagáljak! -, tehát mi számolunk és tervezünk vele. Mint említettem, én azt gondolom, hogy az alelnök úr által is említett kormányhatározatban, az 1323/2012-es kormányhatározatban számos feladat került kiszabásra. Ezek egy része nemcsak elméleti munka, hanem gyakorlati munka is. Ilyen - még egyszer - az eredetvédelemnek a fejlesztése, a magyar genetika megfelelő alátámasztása, a marketing, megjelenés támogatása, ezek azok, amikre ez a 2,6 milliárd forint forrás allokálva lesz. Ennek majd lesz természetesen egy olyan táblázata, amit, majd ha odaértünk, rendelkezésre fogunk tudni bocsátani, de - még

egyszer - a cél alapvetően nem szétforgácsolni az erőket, hanem az ágazat szempontjából hasznos befektetéseket eszközölni. *(Farkas Sándor: Egyetértünk.)* Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen az államtitkár úr válaszait. Több kérdést nem látok, és mivel ez egy tájékoztató, erről nem szükséges szavazni.

Szeretném megköszönni a minisztérium kollégáinak a munkáját ebben az anyagban, és nyilván majd amikor lejár a kormányhatározat határideje, gondolom, ez visszakerül a bizottság elé, hogy annak megfelelően a további stratégia konkrétan hogyan fog menni. *(Dr. Ódor Ferenc közbeszól.)* Mi kellene? *(Dr. Ódor Ferenc mikrofon nélkül: Ha lehet, csak fél órában, mert még rengeteg idő kellene, szeretnék kérdezni, de sajnós ez most nem megy. Szóval ez nem volt egy szerencsés időpont, bocsánatot kérek az alelnök úrtól.)* Nem én jelölöm ki az időpontot. *(Dr. Ódor Ferenc: Ez csak megjegyzésként tessék szíves venni!)* Jó, továbbítom. *(Dr. Ódor Ferenc: Elnök úr, ez láthatóan egy komoly kérdéskör, vélhetően az államtitkár úrnak is még számtalan mondanivalója lett volna, és valószínűleg innen is lett volna még kérdés.)* Egy csomó kérdés bennünk maradt, igen. *(Dr. Ódor Ferenc: Mondjuk úgy, hogy megbeszéletlen maradt ez a témakör! Belekezdünk, mondjuk ezt így!)* Igen. *(Dr. Ódor Ferenc: Köszönöm szépen.)* Köszönöm szépen.

Mivel tovább kell haladnunk, ezt a napirendi pontot lezárom. Azt gondolom, hogy ha lesz ilyen igény akár a tagok részéről is, akkor külön ki lehet ezt még tárgyalni, kezdeményezni fogom ezt az elnök úrnál.

Egyebek

Az egyebekhez kerültünk. Az egyebekben arról szeretném tájékoztatni a tisztelt jelenlévőket, hogy szerdán, 10 órakor bizottsági ülés lesz az adótörvényekkel, a szakmaközi szervezetekkel kapcsolatosan. Viszont ha szerdán ülésezünk, akkor a jövő héten biztosan nem lesz bizottsági ülés, azért kell ezt most szerdára hozni.

Mindenkinek köszönöm a figyelmét, és jó parlamenti munkát kívánok. Az ülést berekesztem.

(Az ülés befejezésének időpontja: 13 óra 2 perc)

Horváth István
a bizottság alelnöke

Jegyzőkönyvvezető: Molnár Emese